

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Katedra politologie

**Čínský ekonomický vliv na africké státy a jejich
hlasování v OSN**

Diplomová práce

Autor: Mgr. Andrea Kaplanová

Studijní program: N6701 Politologie

Studijní obor: NPAST Politologie - africká studia

Vedoucí práce: Mgr. Stanislav Myšička Ph.D.

Hradec Králové, 2020

Zadání diplomové práce

Autor:	Andrea Kaplanová
Studium:	F16NP0046
Studijní program:	N6701 Politologie
Studijní obor:	Politologie - africká studia
Název diplomové práce:	Čínský ekonomický vliv na africké státy a jejich hlasování v OSN
Název diplomové práce AJ:	Chinese Economic Influence on African States and their Voting at the United Nations

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Poslední roky vývoje mezinárodního prostředí jsou silně ovlivněny rostoucím vlivem Číny a v Africe tomu není jinak. Pro řadu afrických států se Čína stala primárním obchodním partnerem a investorem. V rámci rozsáhlé akademické diskuze o vlivu působení Číny v Africe neexistuje shoda. Čínský vliv můžeme sledovat v mnoha oblastech, naprosto zásadně pak v oblasti ekonomické. Stěžejním zájmem této práce je propojení ekonomického vlivu s politickou oblastí. Tedy zda ČLR využívá svou ekonomickou moc k prosazování svých politických zájmů. Práce se zaměří na hlasovací chování států v OSN. Pomocí analýzy shodného hlasování mezi jednotlivými africkými státy a Čínou se pak práce pokusí zobrazit, zda existuje vztah mezi mírou ekonomické spolupráce a shodným hlasováním daného státu s ČLR. Díky tomu práce přispěje k odborné diskuzi na téma rostoucího politického vlivu Číny na africké státy, ale i v rámci mezinárodních institucí.

Bailey, Michael A., Strezhnev, Anton a Voeten, Erik. 2017. "Estimating Dynamic State Preferences from United Nations Voting Data". *Journal of Conflict Resolution* 61, č 2. 430-456. Dreher, Axel, Lang, Valentin, Rosendorff, B. Peter a Vreeland, James Raymond, 2018. *Buying Votes and International Organizations: The Dirty Work-Hypothesis*. Working Paper 7329. CEPR Discussion Papers. Dostupné na: https://ideas.repec.org/p/ces/ceswps/_7329.html (1.6. 2019). Lei, Xue . 2014. *China as a Permanent Member of the United Nations Security Council*. Friedrich-Ebert-Stiftung. Berlin: Global Policy and Development Hiroshimatr. Piccone, Ted. 2018. *China's long game on human rights at the United Nations*. Washington, D.C.: Brookings. Rayna, Martinez. 2015. *Chinese Soft power, Africa, and the United Nations General Assembly*. Las Vegas: University of Nevada, Department of Political Science. Master thesis.

Garantující pracoviště:	Katedra politologie, Filozofická fakulta
Vedoucí práce:	Mgr. Stanislav Myšička, Ph.D.
Oponent:	Mgr. Iva Sojková
Datum zadání závěrečné práce:	20.6.2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 7. 4. 2020

Anotace

Kaplanová, Andrea. 2020. Čínský ekonomický vliv na africké státy a jejich hlasování v OSN. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta, Katedra politologie, Diplomová práce, 77 str.

Cílem této diplomové práce je vysvětlit čínský ekonomický vliv na hlasování afrických států v OSN. Vývoj mezinárodního prostředí je v posledních letech silně ovlivněný rostoucí mocí Číny, z které se stal přední aktér světové politiky. Pro mnoho Afrických států se stala klíčovým obchodním partnerem a investorem, což s sebou nese mnoho dalších důsledků. Spolupráce je bezesporu nejsilnější v oblasti ekonomické. Primárním zájmem této práce je propojení ekonomického vlivu s politickou oblastí, k čemuž poslouží analýza hlasovacího chování afrických států ve Valném shromáždění OSN, které reprezentuje názor prakticky všech států světa a vzhledem k charakteru pravidel hlasování má schopnost vypovídat o mnohých teoretických hypotézách, které se zabývají tímto fenoménem. Práce tedy může přispět k diskuzi jak o vlivu Číny na africké státy, tak i o jejím využívání ekonomické moci k prosazování svých politických zájmů. K dosažení těchto cílů práce využívá analýzu shodného hlasování mezi jednotlivými africkými státy a Čínou, které následně pomocí regresní analýzy vztahuje k ekonomické spolupráci vyjádřené pomocí míry obchodní výměny, přímých zahraničních investic a půjček. Pro podporu výsledků zahrnuje tři kontrolní proměnné – charakter režimu, vlastnictví nerostného bohatství a bohatství státu. Analýza pokrývá časové období od roku 2000 až do roku 2018 a dochází k závěru, že ekonomická spolupráce nedokáže vysvětlit míru shodného hlasování s Čínou a státy Afriky se nerozhodují na základě těchto faktorů. S tvrzeními, že si Čína kupuje hlasy pro podporu svých cílů, je tedy třeba zacházet obezřetně. Nejsilnější vliv na shodu v hlasování mezi jednotlivými státy a Čínou se ukázal charakter režimu. Státy s nízkou úrovní demokracie častěji shodně hlasují s ČLR. Výsledky tak podporují spíše tvrzení, že spolu více spolupracují nedemokratické státy s nedemokratickými a naopak.

Klíčová slova: Afrika, Čína, zahraniční politika, ekonomický vliv, OSN, hlasování

Abstract

Kaplanová Andrea. 2020. Chinese Economic Influence on African States and their Voting at the United Nations. Hradec Králové: University of Hradec Králové, Philosophical Faculty, Department of Political science, Diploma thesis, 77 pp.

The main aim of this thesis is to explain the Chinese economic influence on the African states voting behaviour in the United Nations General Assembly. Development of the international environment has been strongly influenced by the growing influence of China, which has become a leading actor in world politics in recent years. China has become a key trading partner and investor for many African countries, which has many consequences. Their cooperation is undoubtedly most developed in the economic field. The primary interest of this work is to link economic influence with the political area, which is achieved by analyzing the voting behavior of African states in the UN General Assembly, which represents the opinion of almost all countries in the world. Therefore, this thesis can contribute to the discussion of both China's influence on African states and its use of economic power to advance its political interests. To achieve these goals, the thesis uses an analysis of voting affinity of particular African states and China, which in turn, through regression analysis, relates to economic cooperation expressed in terms of trade rates, foreign direct investment and loans. To support its results, three control variables are included - level of democracy, ownership of mineral resources and wealth of the state. The analysis covers the period from 2000 to 2018 and concludes that economic cooperation doesn't explain the level of voting coincidence with PRC and African states are not making their political decisions based on these factors. Claims that China is buying votes to support its objectives has to be treated with caution. The thesis concludes that regime type has shown the strongest influence over the voting coincidence among individual states and China. Countries with a low level of democracy are more often in agreement with the PRC. The results thus support rather the idea that non-democratic states cooperate more with non-democratic states and vice versa.

Key words: Africa, China, foreign policy, economic influence, UN, voting

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. Stanislavu Myšíčkovi Ph.D. za cenné rady, vstřícnost a trpělivost při vedení mé diplomové práce. Zároveň bych ráda poděkovala svému milujícímu partnerovi, rodině a mým nejbližším, i těm, kteří tu již s námi nejsou za jejich lásku a podporu, bez které bych nikdy nebyla tam, kde nyní jsem.

Obsah

Úvod	8
1. Teoretický rámec	15
1.1. Teorie konvergence moci	17
1.2. Koncept neformálního vládnutí	19
1.3. Koncept kupování hlasů	21
2. Metodologický rámec	22
3. Čínsko-afričké vztahy	27
3.1. Historické vztahy	27
3.2. Ekonomické vztahy	30
3.2.1. Obchod	30
3.2.2. Bankovní půjčky	34
3.2.3. Přímé zahraniční investice	37
4. Hlasování ve VS OSN	41
4.1. Institucionální nastavení	41
5. Analýza	44
5.1. Hlasovací shoda s ČLR	44
5.2. Výsledky zkoumání	53
Závěr	61
Zdroje	64
Literatura	64
Prameny	71
Noviny a časopisy	71
Internetové zdroje	75

Seznam tabulek a grafů

Tabulka č. 1 Hlasovací shoda mezi ČLR a ostatními státy světa ve VS OSN

Tabulka č. 2 Hlasovací shoda mezi ČLR a ostatními státy ve VS OSN podle kontinentů

Tabulka č. 3 Výsledky regresních modelů

Tabulka č. 4 Vzájemné korelace mezi nezávisle proměnnými

Graf č. 1 Čínsko-africký obchod

Graf č. 2 Složení importu a exportu

Graf č. 3 Čínské bankovní půjčky

Graf č. 4 Rozložení čínských bankovních půjček podle sektorů

Graf č. 5 Hlavní investoři pro Afriku

Graf č. 6 Rozložení čínských investic v rámci Afriky

Graf č. 7 Rozložení čínských investic podle sektorů

Mapa: Hlasovací shoda s ČLR v rámci světa

Úvod

Tématem této diplomové práce jsou čínsko-afriické vztahy, na které práce nahlíží z velmi specifického úhlu pohledu. Hlavním cílem práce je představit čtenáři aspekty těchto vztahů na úrovni mezinárodních organizací – konkrétně OSN a pomocí analýzy hlasování pak objasnit, zda Čína využívá své ekonomické síly k prosazování svých politických zájmů. Jedná se o novodobé a aktuální téma, rostoucí vliv Číny jako globálního hráče je velmi diskutovaným tématem již několik let. Její ekonomický rozvoj je nepopíratelným faktem a pro Afriku jako takovou se stala jedním z fenoménů posledních dekad. Co ale doopravdy znamená Čína pro Afriku a Afrika pro Čínu? V rostoucím objemu literatury se setkáváme s nejrůznějšími názory. Zároveň je, vzhledem k charakteru a komplexnosti vztahů Číny a Afriky, stejně jako složitosti generalizovat jakákoliv tvrzení o Africe jako kontinentu, těžké předkládat konkrétnější trendy.

Setkáváme se jak s názorem, že Čína může pomoci Africe v rozvoji stejně tak, jako že čínské působení znamená neokolonialismus. Zamyšlení nad objektivním posouzením vlivu Číny v Africe nás vede k vhladu do jasných dat. Jednoznačně můžeme vidět, že vztahy s Čínou jako takové, nejsou pro Afriku novinkou. Již historicky Čínskou lidovou republiku (dále jen ČLR) a Afriku spojovaly obchodní trasy. S rapidním ekonomickým rozvojem, kterým Čína prošla, samozřejmě došlo k rozvoji jejich obchodních i zahraničněpolitických vztahů a to nejen s Afrikou, ale globálně. Samozřejmě, že pro regiony Číně vzdálenější, jako právě Afrika bylo prohlubování vztahů pomalejší a došlo k němu později. Tento posun vyvrcholil na přelomu 20. a 21. století, které se v rámci mezinárodního prostředí nese v duchu možné změny na pozici světového hegemonu a přesto, že jím USA nadále zůstávají, z hlediska ekonomiky má ČLR potenciál je předčít v nejbližších letech (odhady se shodují na období do roku 2030).

Za jeden z nejvýraznějších milníků pro čínsko-afriické vztahy lze považovat vznik Fóra pro spolupráci Afriky a Číny (FOCAC) v roce 2000. Díky němu, se koná

každé tři roky summit afrických států s představiteli Číny. Nejen pro čínsko-africké vztahy, ale i pro čínský ekonomický rozvoj jako takový, je považován za zásadní rok 2001, kdy Čína vstoupila do WTO. Díky tomu navazování nových obchodních vztahů s dalšími regiony nabralo na obrátkách. Vzájemný obchod mezi Čínou a Afrikou se od poloviny devadesátých let zvýšil více než 40 krát a Čína se tak stala největším obchodním partnerem Afriky. Čínské přímé zahraniční investice v Africe také prudce vzrostly (hlavně pak v letech 2008 až 2013), nicméně v celkovém objemu tvoří jen malé procento. Vzrostly také čínské úvěry – mezi lety 2000 až 2015 čínská vláda, banky a podniky poskytly půjčky v hodnotě kolem 94 miliard USD.

Vzhledem k surovinovému bohatství mnoha afrických zemí a čínské potřebě zajištění zdrojů je směřování čínského zájmu do těchto sektorů naprosto jasným a logickým posunem. To z ČLR činí obrovského odběratele afrických nerostů a primární suroviny tak činí většinu vývozu z Afriky do Číny. Je nutné poznamenat, že pro Čínu obchod s Afrikou zůstává pouze malým procentem celkového zahraničního obchodu, nicméně v některých oblastech velmi důležitým – jako již zmíněné nerostné suroviny. Obchod s Čínou posílil hospodářský rozvoj mnoha zemí a financování infrastrukturních projektů napomáhá k průmyslovému rozvoji a strukturální přeměně. Dalším důležitým aspektem, který formuje spojení mezi regionem a ČLR, je čínská iniciativa Belt and Road Initiative, která přináší mnoho dalších možností spolupráce a projektů.

S výše popsaným rostoucím globálním vlivem ČLR a rozvojem čínsko-afrických vztahů se samozřejmě pojí také mnohá negativa. Prohlubování obchodních vztahů vede k přesunu čínských firem do daných zemí společně s jejich pracovníky a jejich rodinami. Do současnosti je odhadovaný počet čínských obyvatel na africkém kontinentu až jeden milion. Jedním z mnoha problémů je samotná přítomnost čínských obyvatel. Důležitou roli hraje jazyková bariéra, ale i otázka toho, zda čínské firmy najímají (potažmo kolik najímají) lokálních pracovníků, či zda s sebou přiváží pracovní sílu. Přísun čínských pracovníků na vedoucích pozicích je logickým postupem, jelikož jsou kvalifikovaní pro danou práci a obvykle ji vykonávají po delší dobu. Pro ně, jako takové, se jedná o alokaci. Nicméně pracovníci z daných zemí to mohou vnímat

negativně. Zároveň vzniká tenze mezi přístupem k práci, který je daný kulturními odlišnostmi a zvyklostmi. To vede k dojmu (v některých případech oprávněnému, v jiných ne), že čínské společnosti se svými africkými pracovníky nezachází s úctou, či neposkytují vhodné pracovní podmínky. Zároveň je typickým příkladem důvodu negativního vnímání čínských firem to, že levné čínské výrobky jsou silnou konkurencí, či hrozbou pro domácí podnikatele, či celá průmyslová odvětví (jako například textilní průmysl).

Nedemokratický charakter čínského režimu a nedodržování lidských práv je kritizován obecně, stejně tak jako v souvislosti s Afrikou. To se promítá do politické spolupráce s nedemokratickými režimy Afriky, které se tak mohou snáze udržet. Pro Afriku jako takovou, jsou (vzhledem k tomu, že k intenzifikaci vztahů došlo primárně po roce 2000, kvůli geografické a kulturní vzdálenosti, které definovala historii jejich vztahů) typické také problémy související s čínskou snahou o zajištění zdrojů (primárně nerostných surovin) pro svou rostoucí spotřebu. To je častokrát kritizováno jako vykořisťování a neokolonialismus. To se ČLR snaží vykompenzovat například díky (opět problematické a netransparentní) rozvojové pomoci, protože je pro ni stále více a více důležitá mezinárodní image a s tím se pojí její soft power, která se stala důležitým tématem čínské zahraniční politiky. Soft power, jako mezinárodní vliv dané země se úzce pojí s tím, jak je celosvětově vnímána. Vzhledem k charakteru čínského režimu je však pozitivní vnímání poměrně složitě dosažitelné. Nicméně její přitažlivost tkví především v obrovském ekonomickém potenciálu. A právě čínskou ekonomickou mocí a rozvojem ekonomické spolupráce se zabývají teoretické koncepty, které rámuji hlavní myšlenky této práce.

Cílem této práce je pomocí analýzy hlasování v OSN zjistit, zda ekonomické vztahy daných států s Čínou ovlivňují jejich politické rozhodování. Podle teorie konvergence moci povede vyšší míra obchodní spolupráce k vyšší spolupráci i na úrovni politické. V rámci teoretické diskuze se také můžeme setkat s názorem, že se jedná o vykořisťovalský potenciál a závislost slabšího státu na silnějším, která vede k tomuto jevu. To, zda ostatní státy jednají z vděčnosti, ve snaze získat další podporu, neztratit stávající, či se jedná o postranní dohody nezjistíme. Korelace mezi mírou

ekonomické spolupráce a hlasováním nám však může dát náhled na tuto souvislost. Hlavní myšlenka práce tedy říká, že výsledky hlasování Valného shromáždění OSN mohou být ovlivněny ze strany nejsilnějších států. Konkrétně pak tento jev zkoumáme na případě Číny a afrických zemí.

Analýza hlasování v rámci OSN je pro tuto diskusi relevantní díky tomu, že se jedná o instituci, která tvoří politiku mezinárodního systému a jsou zde zastoupeny téměř všechny státy světa. Možnost kupovat hlasy v rámci této instituce se jeví jako zásadní fenomén díky tomu, že každý členský stát má právo hlasovat o všech otázkách a má navíc stejnou hlasovací váhu. Zároveň díky tomu práce přispěje k diskusi o přelévání ekonomického vlivu do oblasti politiky a dalších teorií. Typickým příkladem prosazování čínských zájmů je otázka politiky jedné Číny, diplomacie šekové knížky (tzn. Finanční podpora poskytovaná ze strany ČLR a Taiwanu ostatním zemím, kdy Taiwan jen stěží může konkurovat možnostem Číny). Zde můžeme jasně vidět výsledky. Od roku 2016 klesl počet států, které uznávají Taiwan, o sedm. S tím, že v současnosti již existuje pouze jeden africký stát, který udržuje diplomatické vztahy s Taiwanem a tím je eSwatini. Poslední vývoj v této otázce (ke konci roku 2019 a začátku roku 2020) znamenal přesun diplomatického uznání na ČLR ze strany Kiribati a Šalamounových ostrovů. Díky tomu zbývají Taiwanu čtyři spojenci v tichomoří, Vatikán a zbytek tvoří malé státy v Karibiku a Latinské Americe.

V rámci teoretické diskuze práce nejprve velmi stručně nastíní hlavní teoretické přístupy, které se vypořádávají s existencí institucí a jejich vztahu vůči státům v rámci mezinárodního systému, jelikož se práce bude zabývat vztahy v rámci jedné z největších institucí – OSN. Teoretická kapitola tedy začíná velmi zešíroka (stručným nastíněním přístupu realismu a neoliberalního institucionalismu), nicméně hned na to směřuje pozornost ke specifickým teoriím. Hlavní myšlenka práce připouští, že výsledky hlasování Valného shromáždění OSN mohou být ovlivněny ze strany nejsilnějších států. Jejich síla pramení ze schopnosti používat svou moc a bohatství k ovlivnění druhých států. Proto se práce pokusí nastínit teoretické koncepty, které se zabývají konvergencí moci – tedy přelévání ekonomické spolupráce do roviny politické. Při tom představí také velmi úzce specifikované teoretické koncepty, které se snaží vysvětlit chování států

v rámci institucí – koncept neformálního vládnutí a kupování hlasů. Posledním aspektem, kterého se práce v rámci teoretické diskuze dotkne bude vzestup Číny jako aktéra, který je tohoto ovlivňování schopný.

Je tedy možné tvrdit, že si Čína takzvaně kupuje hlasy ostatních států? Pomocí analýzy dat shromážděných z databáze OSN a ekonomických ukazatelů, práce pokusí potvrdit, či vyvrátit následující hypotézu.

Hlavní hypotéza práce zní:

Státy, které mají s ČLR rozvinutější ekonomické vztahy, hlasují ve Valném shromáždění OSN častěji shodně s ČLR.

K zjištění našeho výzkumného záměru bude práce využívat metodu regresní analýzy. Analýza se bude týkat 52 afrických zemí a bude provedena pro období 2000–2018. Ekonomické vztahy budou měřeny pomocí třech indikátorů – obchodní výměna, přímé zahraniční investice a bankovní půjčky.

Práci lze chápat jako tři ucelené, na sebe navazující celky. V prvním bloku práce objasní teoreticko-metodologický rámec, druhá sekce nastíní čínsko-africké vztahy což poslouží jako kontextuální ukotvení a objasnění proměnných. Třetí část poslouží pro prezentaci výsledků zkoumání a jejich závěrečnou analýzu.

Přesná struktura práce bude následující: První kapitola slouží jako teoretický rámec. Obecně nastíní teorie, které mají potenciál objasnit politiku nejsilnějších států a jejich chování v rámci mezinárodních institucí, přihlédne i k teoretickému vysvětlení vzestupu Číny jako zásadního hráče v mezinárodním systému. Konkrétně pak specifické koncepty chování států uvnitř těchto institucí, tedy teorie neformálního řízení a nákup hlasů. Společně s teorií konvergence moci objasní teoretické pozadí hypotézy práce a celkově myšlenkového postupu při její tvorbě.

Následující část objasní metodologii práce. Tato kapitola objasí principy zvolené metody, námi vybrané proměnné, jejich operacionalizaci, získání dat, postup analýzy

a doplní objasnění výběru Číny a sledovaného období. Další kapitola se zaměří na čínsko-africké vztahy. Pro kontextuální uvedení nejprve stručně nastíní historicko-politické aspekty a hlavní charakteristiky současných vztahů Číny a Afriky. Následně práce rozebere ekonomické vztahy a představí tak vývoj hlavních proměnných. Zaměří se tedy na obchod, PZI, bankovní půjčky. V další kapitole bude stručně nastíněn institucionální design – tedy hlasovací pravidla v rámci OSN. Nadcházející část se již zabývá analýzou trendů v rámci souhlasného hlasování afrických států ve vztahu k Číně v rámci VS OSN a poukáže tak na jejich hlavní aspekty. Díky tomu, se ukáže jaké státy hlasují častěji shodně než jiné, a pokusí se nastínit možné příčiny. Poslední část je pak věnována samotné analýze hlasování – budou zde tedy demonstrovány výsledky, které nám napoví zda je ekonomický vliv číny hlavním důvodem pro častější shodné hlasování, či zda hrají roli i jiné faktory. Závěr shrne dosažené poznatky, slabiny výzkumu a možnosti dalšího zkoumání.

V průběhu práce autorka pracuje s rozličnými zdroji. Přesto, že celkový zájem o působení Číny jako globální velmoci a její vliv na další regiony je intenzivně zkoumán, v českém prostředí se s mnoha studii, které by se zabývaly přímo takto úzce specifikovaným tématem nesečkáme. Jedním z hlavních důvodů výběru tématu je právě možnost doplnit tuto diskuzi o nový úhel pohledu. Teorie, z kterých práce vychází jsou v literatuře reflektovány poměrně často. Pro zobrazení čínsko-afrických vztahů jsou pak nepostradatelnými zdroji databáze a výzkumná centra jako China Africa Research Initiative, či databáze World Bank. Z literatury jsou důležité práce například Iana Taylora, který se tématu čínsko-afrických vztahů věnuje od devadesátých let. Dále také práce využívá novinové články. Vše je převážně dostupné online.

Literatura, která se zkoumá přelévání ekonomické spolupráce do politické oblasti za pomoci analýzy shodného hlasování, byla dříve zkoumána primárně ve vztahu k USA či SSSR. Mezi takové patří například práce autorů Thackere a Storma (Thacker a Storm 1999), které dochází ke zjištění, že země, které obdrží více z programů MMF se častěji shodují s USA. Dreher s kolegy (Dreher et. al 2006) pomocí podobných měření také dochází k závěru, že existuje souvislost mezi mírou americké pomoci a shodným hlasováním. Dreher následně výzkum rozváděl s dalšími kolegy (Dreher a Jensen 2007,

či Dreher a Sturm 2006). Ke stejným výsledkům dochází i autoři Kim a Russet (Kim a Russet 1996), kteří si navíc všimli, že častěji hlasují shodně s USA státy bohaté, a proto se v dalším výzkumu zaměřili na vliv nerostného bohatství.

S rostoucím zájmem o působení čínského vlivu na mezinárodní scénu začaly vznikat podobné práce ve vztahu k ČLR. Například Kastner (Kastner 2016), se zaměřil na tři otázky, v nichž má Čína jasné preference (kritika taiwanské otázky ze strany Valného shromáždění OSN, reakce Číny na nepokoje v Tibetu a uznání Číny, jako tržní ekonomiky), nicméně najde vztah pouze mezi mírou investic a uznáním Číny jako tržního hospodářství. Mezi tituly, které propojují jednotlivé oblasti ekonomické spolupráce se shodným hlasováním v případě afrických států můžeme nalézt například práce, které sledují dopad čínských bankovních půjček, jako Kaplan (Kaplan 2016), více jich je však zaměřených na čínskou rozvojovou pomoc. Pokud se zaměříme na tituly, které pracují se shodou čínské pomoci na zahraniční politické chování jiných zemí nalezneme další využití analýzy hlasování. Strüver (Strüver 2016) zjistí, že čínská zahraniční pomoc souvisí s podporou ČLR ve Valném shromáždění OSN, stejně tak Dreher (Dreher et al. 2016). Nejčastěji práce sledují míru shody mezi dvěma stranami, nicméně například Li (Li 2016) analyzuje dopad čínských investic na země ASEAN a porovnává je prostřednictvím třetí strany – Japonska.

1. Teoretický rámec

Uspořádání mezinárodního systému je historicky jednou z nejdůležitějších otázek mezinárodních vztahů. Teoretické přístupy postupně definovaly mnoho variant, jak jej lze chápat. Práce vychází z předpokladu, že Čína je jedním z nejdůležitějších aktérů světové politiky dnešní doby a má potenciál stát se světovým hegemonem. Ukazatele ekonomického vývoje říkají, že Čína předstihne USA v nejbližších letech. To osvětluje výběr Číny jako státu, který má dost velkou moc na to, aby mohl ovlivňovat jiné státy. I tento jev lze interpretovat pomocí teorií mezinárodních vztahů. Mezi těmito teoriemi můžeme identifikovat dva hlavní směry¹. Samostatně tento jev není předmětem zkoumání, ale tyto teorie vhodně doplňují a ucelují naše východiska a poukazují na důležitost zkoumání čínského vlivu.²

Mezinárodní instituce se obecně staly zásadní součástí výzkumu po skončení druhé světové války. Tímto fenoménem se zabývají teorie realismu³, neoliberalismu⁴ i konstruktivismu (Martin, Simmons 2002; Hasenclever, Mayer, Rittberger 1997: 1–7). Mezi sebou se liší v chápání míry důležitosti státu a institucí a jejich vlivu na mezinárodní prostředí. Realismus vysvětluje původ a vliv institucí v závislosti na síle

¹ První skupinou jsou teorie hegemonické stability a ofenzivní realismus, které zastávají názor, že je nutná přítomnost jednoho hegemonu a s růstem čínského vlivu poroste rivalita mezi Čínou a USA. Ty se shodují, že hegemon působí jako stabilizační prvek systému. Druhá skupina - teorie rovnováhy moci, teorie difuzionismu a defenzivní realismus zastává názor, že stabilní bipolární, nebo multipolární systém lze udržet i bez něj (Urdinez et. al. 2016: 1).

² Tyto teorie navazují na politickou ekonomii. Teorie hegemonické stability, kterou definoval na začátku 70. let 20. století Charles Kindleberger (Kindleberger 1973), říká, že je nutná přítomnost hegemonu a v případě jeho úpadku vznikne mocenské vakuum, které zaplní hegemon nový. Kindleberger v knize *The World in Depression: 1929-1939* (Kindleberger 1986) diskutuje příčiny hospodářské krize z 20. let. a neschopnost VB a USA na krizi reagovat. Na tom demonstroval důležitost jednoho silného státu, který je schopen vytvářet pravidla systému a dohlížet na jejich dodržování (Meardon 2013: 13–16).

³ Realismus chápe mezinárodní politiku jako boj o moc v anarchickém mezinárodním prostředí, kde jsou zásadními aktéry státy, které sledují své zájmy (Morgenthau 1948: 13; Mearsheimer 1994: 9–11). Jejich rozvoj od druhé poloviny 20. století je nepopiratelný, nicméně realismus je chápe jako vytvořené a kontrolované nejmocnější státy opět za účelem dosažení svých vlastních zájmů (Mearsheimer 1994: 13).

⁴ Neoliberalní institucionalismus vznikl v 80. letech a přejímá z realismu hlavní premisy. Mezinárodní prostředí tedy chápe jako anarchické a státy jako nejdůležitější aktéry, kteří prosazují své zájmy (Keohane 1984: 25–26), ale mezinárodním institucím přikládá větší význam (Jackson a Sørensen 2010: 106; Mearsheimer 1994: 7). Instituce usnadňují spolupráci díky schopnosti snížit hlavní překážku pro spolupráci v anarchickém mezinárodním systému – nedůvěru mezi státy (Jackson a Sørensen 2010: 108). Instituce totiž poskytují informace, nastavují pravidla a snižují transakční náklady spolupráce (Jackson a Sørensen 2010: 108; Keohane 1989: 2, Mearsheimer 1994: 15).

států a institucím přisuzuje roli spíše regulační. Naopak neoliberalismus považuje instituce za zásadní aktéry, kteří ovlivňují chování států (Karlás 2007, s. 69–75).

1.1. Teorie konvergence moci

Teorie konvergence moci vznikla v období druhé světové války a jejím autorem je Albert Hirschman. Tato teorie tvrdí, že navýšení obchodní výměny a případná následující obchodní závislost povede k větší snaze o politickou spolupráci, diplomatickému přátelství a celkově větší spolupráci v oblasti zahraniční politiky (Hirschman 1945). Hirschman svou tezi podporuje vysvětlením, že čím výnosnější a důležitější je daný obchodní vztah, tím větší by to byla ztráta při jeho přerušení. Státy tedy pro zajištění obchodní výměny raději více spolupracují i v jiných oblastech (často právě politické) ve snaze předejít ztrátě, či poškození vztahu obchodního. O tomto vztahu říká, že „*celkový zisk z obchodu pro danou zemi není ničím jiným, než jiným vyjádřením ztráty, kterou by utrpěla poškozením tohoto obchodu*“ (Hirschman 1945: 18).

Vzájemný obchod má dva efekty: prvním je supply effect, který označuje základní funkci – tedy výměnu zboží. Ten může potenciálně zvyšovat vojenskou sílu země tím, že bude používat hrozbu války jako diplomatickou zbraň, díky čemuž se může stát nepřímým nástrojem moci. Druhý efekt nazývá influence effect, který chápe jako schopnost nátlaku a tedy i alternativu k válce (Hirschman 1945: 14–15). Podstatné je také postavení států v obchodním vztahu. Mnoho bilaterálních obchodních vztahů je nerovných a jedna strana je ve výhodě. Stát, který může odstoupit, nemusí na daném vztahu lpět a v ostatních oblastech druhému vycházet vstříc. Druhý stát by však přerušením obchodu utrpěl ztráty. Jedná se tedy o určitou míru závislosti⁵. Zde přichází hlavní vysvětlení jeho teze o vztahu obchodu a politické spolupráce. Stát, který je závislý a utrpěl by ztrátou obchodního partnera ekonomické škody, bude mít silnou motivaci vycházet tomuto partnerovi vstříc, politicky s ním spolupracovat a případně mu ustupovat (Hirschman 1945: 17).

⁵ Tyto rozdíly a případnou závislost Hirschman popisuje jako „*efektivní zbraň v souboji o moc*“ (Hirschman 1945: 17).

Celkový nárůst ekonomické a nejen ekonomické (ale celkově mezinárodní) propojenosti, která nabrala na rychlosti primárně v 70. letech vedla k otevření (obnově) diskuze o vlivu ekonomické závislosti na oblast zahraniční politiky. Například Keohane a Nye chápou asymetrickou vzájemnou závislost jako zdroj moci, čímž podporují Hirschmanova tvrzení (Flores Macía a Kreps 2013: 359).

Teorie se dočkala své kritiky - ta poukazuje na to, že asymetrický obchodní vztah a případná závislost není nezbytná, či dostatečná podmínka k prosazení politického vlivu. Dalším aspektem, který teorie podráží je schopnost státu se přizpůsobit a vykompenzovat svou nevýhodu. Posledním bodem je Hirschmanuv příklad tohoto jevu na ukázce nacistického Německa. To sice využilo ekonomickou závislost středoevropských států na obchodě s ním, ale celkově vzato mělo historickou převahu ekonomicky, vojensky i politicky. Což ukazuje, že nelze jednoznačně oddělit ekonomické vazby od ostatních faktorů⁶ (Flores Macía a Kreps 2013: 359, Farmer 1999: 12).

Tato teorie tedy objasňuje zkoumaný vztah ekonomické a politické spolupráce. Vzhledem k tomu, že ji práce zkoumá pomocí hlasování v jedné z největších světových institucí, je vhodné se velmi krátce zmínit, že samotné instituce jsou v teoretické rovině dlouhodobě zkoumaným fenoménem.

⁶ Stejným problémem trpí studie, které se zabývají vztahy mezi i Sovětským svazem a východní Evropou, nebo mezi USA a Latinskou Amerikou, protože se jedná se o vztah s regionálním hegemonem (Flores Macía a Kreps 2013: 359).

1.2. Koncept neformálního vládnutí

S vývojem institucí a mezinárodní politiky se rozšířily možnosti států jak prosazovat své zájmy a využívat svou moc uvnitř instituce. Modelem neformálního vládnutí se zabývá primárně R. W. Stone, který poukázal na to, že mezinárodní instituce jsou důležitými aktéry světové politiky, ale zároveň působí jako zdroj moci pro silné státy (Stone 2011: 1). Stone upozorňuje na nedostatečné teoretické uchopení reálného jednání v rámci institucí – tedy, že většina teorií se zabývá pouze formálním nastavením, které ale neodráží dostatečně realitu vnitřních procesů⁷. V rámci rozhodování uvnitř instituce existují pravidla formální a neformální. Formální zahrnují hlasovací pravidla a institucionální nastavení (Stone 2011: 13). Formální pravidla uznává jako důležitá, ale ne jako jediná. Chápe je spíše tak, že nastavují mezníky, uvnitř kterých se odehrávají ony neformální aspekty (Stone 2013: 3). Neformální správa ve věcech veřejných není novinkou a ani ji nelze spojovat s konkrétními institucemi, či úrovněmi vládnutí (Røiseland 2011).

Neformální vládnutí definuje jako systematický vliv nepsaných pravidel, sdílených očekávání, či norem v rámci mezinárodní organizace, která podstatně mění, či působí uvnitř pravidel formálních (standardní postupy, pravidla hlasování, písemné zásady) (Stone 2013: 123). Neformální síla spočívá ve schopnosti získat žádoucí výsledky v rámci organizace, za určitou cenu, s tím, že prochází jinak, než standardně, neboli jinak než je nastaveno formálními pravidly.

Tento koncept vychází z předpokladů teorie racionální volby, realismu a neoliberalismu – říká, že mezinárodní instituce odrážejí preference a zájmy nejmocnějších členů. Na jednání státu v rámci instituce má vliv nerovnoměrné rozložení moci v mezinárodním systému. Některé státy mají větší moc⁸ a tudíž menší motivaci se podřizovat pravidlům. V situacích, kdy převažuje jejich národní zájem, mají tendenci používat postupy, které přesahují formální pravidla. V momentě, kdy se formální

⁷ Na čemž se shoduje s dalšími autory, kteří se zabývali různými institucemi. Neformální správou v MMF například Dreher a Vaubel 2004; Dreher a Jensen 2007; v případě Světové banky pak Fleck a Kilby 2006.

⁸ Joseph Nye definuje moc země pomocí velikosti populace, území, přírodních zdrojů, ekonomické, vojenské a politické síly (Nye 200: 4-5).

pravidla stanou nevýhodná pro nejsilnější členy a jejich zájmy jsou intenzivní, tito aktéři použijí neformální postupy, což v důsledku ukazuje jejich kontrolu nad institucí (Stone 2011: 11–16). Podle této logiky by tak v našem případě ČLR využívala neformální postup (jako nákup hlasů) v případě svého intenzivního zájmu prosadit svůj záměr.

1.3. Koncept kupování hlasů

Koncept neformální správy, představený výše, lze chápat jako zastřešující pro koncept nákupu hlasů. Ani v tomto případě se nejedná o nový fenomén, jelikož se rozvíjí historicky v institucích, volbách a to na všech úrovních vlády. Jedná se tedy o součást, či typ neformálního vládnutí. Jedná se o specifické vyjádření schopnosti státu ovlivnit instituce, jejich vnitřní procesy a výsledky přijímaných politik. Samozřejmě poškozují demokratický rozhodovací proces a podporuje korupci (Eldar 2008: 4). Na úrovni jednotlivých států by se setkal s ostrou kritikou a jednoznačnou shodou o tom, že se jedná o přečin vůči demokracii, v případě mezinárodních institucí se díky své formě dá však poměrně snadno skrýt (Lockwood 2013: 97).

V případě mezinárodních institucí, pak tedy tento jev spočívá v situaci, kdy bohaté státy nabízejí jiným (častokrát slabším, menším a chudším) státům ekonomické výhody výměnou za jejich hlasy (Lockwood 2013: 97). A pro tyto státy mohou být důležitější materiální výhody, než výsledek daného hlasování. Často se jedná o přidělení zahraniční pomoci, nebo půjčky (Eldar 2008: 4). Spojitost mezi mírou shodného hlasování a těchto finančních toků prezentují již zmíněné studie autorů, jako například Axel Dreher, který spolupracoval s dalšími kolegy (Dreher a Jensen 2007; Dreher a Sturm 2006; Kim a Russett 1996).

Tomu napomáhají formální pravidla jako hlasovací systém a jeho nastavení v rámci dané instituce. Podrobněji nastavení hlasování v OSN rozebírá jedna z nadcházejících kapitol. Jednoduše řečeno, však díky stejné váze hlasů, mají de facto převahu malé státy, protože každý z nich má stejnou sílu hlasu, jako ti největší. To nás navrácí k teorii, kterou rozvádí Stone a jeho chápání formálních pravidel jako ohraničení, uvnitř kterého se odehrávají praktiky neformálního vládnutí. Schopnost neformální postupy využít ve svůj prospěch značí vliv daného státu na ostatní a v důsledku i schopnost ovlivňovat výsledky rozhodování dané instituce.

2. Metodologický rámec

V předchozí kapitole byly definovány teoretické předpoklady pro námi zkoumanou hypotézu a nyní práce rozebere metodologický postup pro její zjištění. Cílem analýzy je zjistit, zda míra ekonomické spolupráce s Čínou ovlivňuje africké státy při hlasování v OSN, tedy jak by předpokládala teorie konvergence moci, s vyšší mírou ekonomické spolupráce, poroste spolupráce na úrovni politické. Předpokladem tedy je, že státy, které s Čínou více obchodují (či získávají investice a půjčky) budou hlasovat častěji shodně, nežli státy, které vykazují ekonomické hodnoty nižší. To by dokazovalo, že Čína využívá svou ekonomickou moc a postavení silného státu, k ovlivňování jiných (menších, ekonomicky slabších) států a v konečném důsledku, tak ovlivňuje i celkové rozhodování OSN. To by tedy podpořilo teorii konvergence moci. Teorie neformálního vládnutí takové jednání připouští a koncept kupování hlasů jej ještě více podporuje. Obzvláště pak investice a bankovní půjčky mohou koncept kupování hlasů podpořit (jako finanční tok směřovaný za hlasy).

K tomu bude analyzován vztah mezi ekonomickou spoluprací a výsledky hlasování ve Valném shromáždění. Práce použije statistickou metodu lineární regresní analýzy. Tato metoda používá více než jednu nezávislou proměnnou, díky čemuž lze sledovat vliv více nezávisle proměnných na jednu závislou proměnnou (Mareš et al. 2015: 319; Meier et al. 2012: 392).

Jedná se zároveň o kauzální analýzu, protože nezávisle proměnné představují možné příčiny závislé proměnné. Navíc vícenásobná regrese zkoumá nezávislé samostatně, díky čemuž ukáže jejich jednotlivé účinky a může tak určit, která má největší vliv (Mareš et al. 2015: 319; Sykes 1993: 8). Cílem analýzy je zjistit, zda existuje kauzální vztah mezi jednou závislou proměnnou – a třemi nezávisle proměnnými.

Závislou proměnnou je v této práci hlasovací shoda mezi Čínou a africkými zeměmi. Měřena je pomocí analýzy hlasování ve Valném shromáždění OSN. Hlasování

lze považovat za indikátor politického vlivu a zahraniční politiky. Tato data jsou k dispozici od roku 1946 na webových stránkách VS OSN. Stát má možnost hlasovat třemi způsoby (ano, ne, zdržel se hlasování) (UN Library a.). Jednotlivé záznamy hlasů byly (geograficky a časově) selektovány v archivu knihovny OSN, který poskytuje informace o všech rezolucích (UN Library b.) Shodu kóduje práce jako 1 a neshodu jako 0. Poslední možností je situace, kdy se stát zdrží hlasování. I tuto situaci je nutné brát v potaz, jelikož se jedná o vyjádření postoje. Je však třeba uvést, že země může být ovlivněna mnoha faktory. V případě, že by jinak země hlasovala ať už ano či ne, ale raději se zdrží, aby vyšla vstříc někomu jinému, lze považovat opět za projev vlivu a moci dané země, která má někoho ovlivňovat. Je tedy nutné brát v potaz tento typ chování, nicméně jen těžko jej můžeme zohlednit při analýze hlasování. Podobnou situací je nepřítomnost, u té však lze jen těžko nalézt obecně platné odůvodnění. Toto omezení práce zohledňuje stejným způsobem jako autoři Baro a Lee (Baro a Lee 2005) tedy, vyloučením zdržení se a nepřítomných⁹. To jsou problematické aspekty této studie a zároveň vybízí k zamyšlení, jak tuto situaci řešit a posunout tak další výzkum.

Nezávislou proměnnou je ekonomická spolupráce. Ta bude sledována pomocí třech základních indikátorů. Indikátor obchod je měřen jako celková hodnota vývozu a dovozu. Jeho hodnoty práce využívá z databáze China Africa Research Initiative. Přímé zahraniční investice a půjčky pak zobrazují finanční pomoc poskytovanou Čínou, o nichž byla data získána opět z této databáze. Právě tyto finance jsou často kritizovány za poskytované s politickými cíli. Vzhledem k pochybnostem o věrohodnosti dat z čínského Ministerstva obchodu jsou data z China Africa Research Initiative databáze nejobektivnější (China Africa Research Initiative a., b., c.).

Pro lepší nosnost výsledků byly zvoleny tři kontrolní proměnné. Jako první kontrolní proměnná bylo zvoleno HDP per capita (PPP)¹⁰. To využívá například studie Drehera a Sturm (Dreher a Sturm 2006), pro kontrolu závislosti na zahraniční podpoře.

⁹Voeten (Voeten 2013) absence ignoruje a zdržení bere jako ne, protože „*Stát může například chtít hlasovat „ano“ v souladu s ČLR, ale místo toho se může zdržet hlasování, pokud by dané usnesení, mělo negativní dopad na jeho vztahy s Africkou Unií*“ (Voeten 2013).

¹⁰ HDP PPP je hrubý domácí produkt převedený na mezinárodní dolary pomocí parity kupní síly. Mezinárodní dolar má stejnou kupní sílu na HDP jako americký dolar ve Spojených státech.

Předpokladem je, že čím bohatší stát je, (tedy čím vyšší je míra HDP PPP), tím více se snižuje pravděpodobnost souhlasného hlasování, protože se snižuje závislost na tomto obchodním vztahu. V důsledku to umožňuje danému státu větší autonomii ve VS OSN. Údaje pochází z databáze Světové banky (World Bank 2020a).

Další kontrolní proměnnou bude vlastnictví nerostných surovin, u nichž se předpokládá, že budou snižovat volební shodu, díky tomu, že pro Čínu je zásadním cílem zajistit dodávky nerostných surovin a diverzifikovat trhy, k čemuž jí spolupráce s Afrikou dopomáhá. Zároveň by tedy vlastnictví nerostů mohlo fungovat jako jakási páka pro africké státy a snižovat tak potřebu získat čínské finance a proto hlasovat stejně jako ČLR. Data o této proměnné jsou získána opět ze Světové banky a jejich hodnota činí podíl nerostných surovin na celkovém HDP daného státu. Hodnota je uváděna v mezinárodních dolarech. Jsou důležitým a zároveň specifickým příjmem země, jelikož nejsou produkovány a ne každá země tak může konkurovat. Zároveň v mnoha afrických zemích tvoří příjmy z přírodních zdrojů, značný podíl na HDP¹¹ (World Bank 2020b). Poslední kontrolní proměnnou pak je charakter režimu, vyjádřený pomocí Polity indexu, který poskytuje informaci o úrovni demokracie jednotlivých států, s předpokladem, že méně demokratické státy budou mít vyšší volební shodu, jelikož spolu více spolupracují režimy podobného charakteru a budou si názorově podobnější. Datový soubor Polity IV zahrnuje všechny státy v globálním systému v období 1800–2017. Tento projekt neustále sleduje změny režimu ve všech zemích a poskytuje roční hodnocení charakteristik režimu, změn a aktualizací údajů. Škála indexu je v rozsahu -10 do +10 (Polity IV)¹².

Za účelem ověření představených teoretických předpokladů bylo vytvořeno několik regresních modelů. Ve všech případech jde o lineární regresní analýzu. Případem analýzy je vždy jeden konkrétní africký stát¹³. Do analýzy tak vstupuje celkem 52 případů. Vzhledem k vysokému počtu rezolucí a tudíž celkového hlasování,

¹¹ Detail metody měření a obhájení relevance uvádí WB v dokumentu Měníci se bohatství národů: měření udržitelného rozvoje v novém tisíciletí (World Bank 2011).

¹² Skóre Polity lze také převést do kategorií režimů v rámci třídílné kategorizace autokracií (-10 až -6), anokracií (-5 až +5 a tři speciální hodnoty: -66, -77 a -88) a demokracie (+6 až +10) (Polity IV).

¹³ Vzhledem k nedostatku dat o eSswatini a São Tomé and Príncipe byly tyto státy z analýzy vyloučeny.

práce vytvořila průměry těchto záznamů. Protože byly pro operacionalizaci ekonomické spolupráce zvoleny tři různé indikátory (investice, obchod, půjčky) a následně tři kontrolní proměnné, bylo provedeno šest různých modelů. Pro každou ze tří proměnných je tak představen model samostatný, vytvořený na základě jednoduché lineární regrese, tak model, ve kterém jsou zahrnuty kontrolní proměnné. V druhém případě je tedy využita vícenásobná lineární regrese. Samotná regrese byla provedena prostřednictvím programu Stata14.

Na předchozích řádcích jsme definovali postup analýzy a její hlavní proměnné. Nyní práce objasní výběr časového úseku a přiblíží Čínu jako stát, který má potenciál pro toto zkoumání. Jak poukazují teorie rozebrané v předchozí kapitole, rozdělení moci je v mezinárodním systému nerovnoměrné a některé státy jsou tak silnější. Obecně lze zemi považovat za silnou, pokud má schopnost ovlivnit mezinárodní politiku. Síla a moc země je spojena s velikostí populace, území, přírodních zdrojů, ekonomické, vojenské síly a politické stability (Nye 2002: 4–5). O těchto geopolitických vlastnostech Číny lze jen stěží pochybovat (jedinou spornou charakteristikou jsou nerostné suroviny, které Čína sama o sobě nevlastní, ale dostatečně, dlouhodobě a strategicky je zajišťuje). Navíc, jak začátek teoretického rámce naznačuje, podle ekonomických předpokladů je schopná předčít USA na pozici světového hegemonu. ČLR jako stát, tedy disponuje všemi charakteristikami, které ji předurčují k tomu, aby mohla působit podle uvedených teorií a analýza této práce má potenciál tato tvrzení podpořit.

K obhájení výběru časového ohraničení studie, připomeňme, že OSN bylo založeno v roce 1945. Následující studená válka naprosto pohltila mezinárodní politiku a mocenské bloky východu a západu byly sférou vůle USA a SSSR. Po celou tuto dobu byly jednotlivé státy silně ovlivněny těmito dvěma hegemony obecně, stejně jako při hlasování na půdě OSN¹⁴. S koncem studené války a rozpadem SSSR se americká moc ještě více zvýšila a vyvrcholila v devadesátých letech, kdy se USA staly nejsilnějším státem (Lai 2011:17–18). Čína se po celou dobu postupně rozvíjela, v 70. letech se

¹⁴ Zde se opět ukazuje, že hegemon sám (vzhledem ke stejné hlasovací síle všech členů) neovlivní výsledky, nýbrž potřebuje více států. Jeho hlasovací moc je velmi nízká.

začíná ekonomicky otevírat a v průběhu devadesátých let tento rozvoj pokračuje (Ikenberry 2001: 17–20; Brooks a Wohlforth 2002: 20).

Tento posun vyvrcholil na přelomu 20. a 21. století, které se v rámci mezinárodního prostředí nese v duchu možné změny na pozici světového hegemonu a přesto, že jím USA nadále zůstávají, z hlediska ekonomiky má ČLR potenciál je předčít v nejbližších letech (odhady se shodují na období do roku 2030). Za jeden z nejvýraznějších milníků pro čínsko-africké vztahy je považován vznik Fóra k čínsko-africké spolupráci (FOCAC) v roce 2000 a vstup Číny do WTO v roce 2001. Po těchto dvou událostech již rozvoji čínsko-afrických vztahů nic nebránilo. Právě tento vývoj objasňuje, proč byl zvolen jako časový úsek období od roku 2000 do roku 2018 (kdy jsou k dispozici nejaktuálnější možná potřebná data). Do konce studené války bylo veškeré rozhodování pod vlivem mocenských bloků a do roku 2000 nebylo možné považovat ČLR za aspiranta na hegemonii, USA hrály prim a vztahy mezi ČLR a Afrikou byly stále minimální. Čína disponuje prakticky všemi aspekty nutnými stát se světovým hegemonem, nebo minimálně o tento post soupeřit s USA, což podporuje její výběr pro tento výzkum a objasňuje záměr soustředit se na její působení v rámci institucí tak, jak je popsáno v teoretických předpokladech práce.

Data o hlasování a informace o všech rezolucích v OSN jsou k dispozici on-line na webu archivu OSN (UN Library b). Jednou z předností této práce je vytvoření vlastního datasetu pro vybrané státy. Pro účely této práce byly sesbírány informace o hlasování ke každé rezoluci pro každý stát během 18 let, což byl časově náročný proces, ale díky tomu bylo možné zahrnout aktuálnější informace, jelikož nejnovější verze těchto dat pochází od autorů E. Voetenem M. Baileyem a A. Strezhnevem. Jejich dataset poskytuje informace o hlasování všech států světa od roku 1946 do roku 2012 (Voeten 2013). Tato data práce zprostředkovně také využívá, protože vhodně doplňují kontext a je díky nim možné poskytnout ucelenější pohled na souvislosti v rámci celého světa a porovnat africký kontinent s ostatními kontinenty.

3. Čínsko-africké vztahy

Tato kapitola nastíní vzájemné vztahy, jejich vývoj a hlavní rysy.

3.1. Historické vztahy

První kontakt Číny s africkým kontinentem spadá již do roku 1421, kdy čínská výprava skýtající 3 750 lodí vyplula na dvouletou objevnou cestu. V období vlády císaře Zhu Di byla Čína technologicky velmi vyspělá a lodní objevné výpravy vyjížděly mimo jiné do Asie, Afriky, Antarktidy a Ameriky. Po smrti císaře Zhu Di v roce 1424 nastoupil jeho syn Zhu Gaozi, který zrušil všechny další expedice, protože byl přesvědčen, že toto otevírání se divokému světu představuje nebezpečí pro čínskou kulturu (Havenga a McGregor 2019).

Na přelomu 19. a 20. století dochází k migraci čínských dělníků do mimoasijských oblastí. V rámci afrického kontinentu pak směřovali především na jih a přemístilo se tam několik desítek tisíc. To znamenalo navazování i prvních diplomatických vztahů. Nicméně politický vývoj v Číně v první polovině 20. století vedl k přesunu čínské pozornosti ke svým vnitřním záležitostem. Rozvoj diplomatických vztahů se tak obecně omezil až do skončení druhé světové války (Liu 2016: 5–7).

Moderní čínsko-africké vztahy se začaly rozvíjet již po založení Čínské lidové republiky v roce 1949. V roce 1955 se Čína postavila do čela formujícího se Hnutí nezúčastněných. Čínský vůdce Mao Ce-Tung podporoval národní nezávislá hnutí v Africe a v témže roce proběhla Bandungská konference¹⁵, která podpořila čínsko-africkou hospodářskou a kulturní spolupráci a postavila se proti kolonialismu. ČLR se definovala jako jednu z vůdčích zemí Třetího světa v boji proti západnímu

¹⁵ Konference byla zásadní pro vznik Hnutí nezávislých států. Zúčastnilo se jí 29 států a 6 z nich reprezentovalo Afriku. K 50. výročí konference (v roce 2005) se v Jakartě a Bandungu sešli vůdci asijských a afrických zemí, aby zahájili Nové asijsko-africké strategické partnerství (NAASP) (Stahl 2016).

imperialismu. Díky tomu se začaly prohlubovat vztahy na diplomatické a politické úrovni. V této době je nejdůležitějším partnerem Egypt a to díky angažovanosti v Hnutí nezúčastněných a obchodu s bavlnou, o kterou klesl zájem v Evropě. „*Uvolněný prostor okamžitě zabrala Čína, která v Káhiře umístila sídlo své první zahraniční mise a kde také vznikla centrála Organizace afro-asijské solidarity založené roku 1957*” (*Afro-Asian People’s Solidarity Organization*) (Piknerová 2012: 241).

Díky dekolonizaci, směřuje další navazování diplomatických vztahů k subsaharské Africe, a to především ke státům bojujícím za nezávislost a proti imperialismu jako Ghana, či Guinea¹⁶. Následně se Čína začne soustředit více na státy východní a jižní Afriky (Piknerová 2012: 242). V 70. letech se s příchodem Deng Xiaopinga začíná Čína otevírat světovým trhům a opouštět centrálně plánovanou ekonomiku. To charakterizuje politika otevřených dveří. Díky tomu začala ČLR více exportovat do zahraničí, což zahrnuje také rozvoj obchodních vztahů s Afrikou. S rozvojem obchodu se začala rozvíjet také spolupráce v oblasti zahraniční politiky, diplomacie, kultury a bezpečnosti (Taylor 1998: 443). Rozvoj vztahů vede k formování nových bilaterálních projektů, mezi které patří známá železnice TAZARA, spojující Tanzanii a Zambii¹⁷, postavená v této době. Nadcházející dekáda se pak nese v obratu čínských zájmů k vlastnímu ekonomickému rozvoji (Stahl 2016, Piknerová 2012: 241).

Devadesátá léta se díky konci studené války nesla v duchu mnoha změn. Afrika se dostala mimo zájem USA i SSSR. Vznikající mocenské vakuum tak začaly zaplňovat nově se industrializující země, jako právě Čína, ale i Indie, či Brazílie. Zahraniční politika Číny se v této době celkově mění v souvislosti s mezinárodní reakcí na události Náměstí nebeského míru v červnu roku 1989. Prvním africkým prezidentem, který navštívil Čínu po těchto událostech pak byl Blaise Compaore z Burkiny Faso (Liu 2016: 5–7, Piknerová 2012: 235).

V roce 2000 byl založen FOCAC jako instituce podporující politickou a hospodářskou spolupráci. Každé tři roky se tak uskutečňují ministerské konference

¹⁶ Jejíž prezident Sekou Touré byl prvním prezidentem ze subsaharské Afriky, který podnikl diplomatickou návštěvu ČLR v roce 1960 (Piknerová 2012: 241).

¹⁷To mimojiné podpořilo národních hnutí – díky spojení s přístavem Dar es Salaam byla omezena hospodářská závislost Zambie na režimech apartheidu v JAR a Rhodesie (dnešní Zimbabwe)(Stahl 2016).

a summitů, kterých se účastní představitelé afrických států a Číny. ČLR vydala po prvním summitu FOCAC (který se konal v Pekingu v roce 2006) bílou knihu o své zahraniční politice vůči africkým státům a v roce 2015 vydali její rozšířenou verzi v podobě druhé bílé knihy (Stahl 2016). Poslední (tedy 7. summit FOCAC v Pekingu) proběhl v září 2018. Při této příležitosti prezident Xi Jinping uvedl 8 hlavních oblastí čínské iniciativy pro Afriku: průmyslový rozvoj, infrastruktura, usnadnění obchodu, ekologický rozvoj, budování kapacit, zdravotní péče, výměny mezi lidmi, mír a bezpečnost. Dále zdůraznil, že Čína nebude zasahovat do afrických vnitřních záležitostí, nevnucovat vlastní zájmy ani klást politické podmínky pro zisk programům pomoci (Havenga a McGregor 2019).

ČLR udržuje diplomatické vztahy se všemi uznanými státy na africkém kontinentu, kromě eSwatini¹⁸. Do nedávna ještě patřilo několik malých, často ostrovních, afrických států do skupiny zemí, které uznávají Taiwan. Poslední státy, které přesunuly své diplomatické uznání z Taiwanu směrem k Pekingu byly Burkina Faso a Svatý Tomáš a Princův ostrov v roce 2018. Důvodem je politika jedné Číny a její dlouhodobá snaha o diplomatickou izolaci Taiwanu (Smith 2018).

¹⁸ Dřívější Svazijsko, přejmenované králem Mswati III. v roce 2018 (BBC 2018).

3.2. Ekonomické vztahy

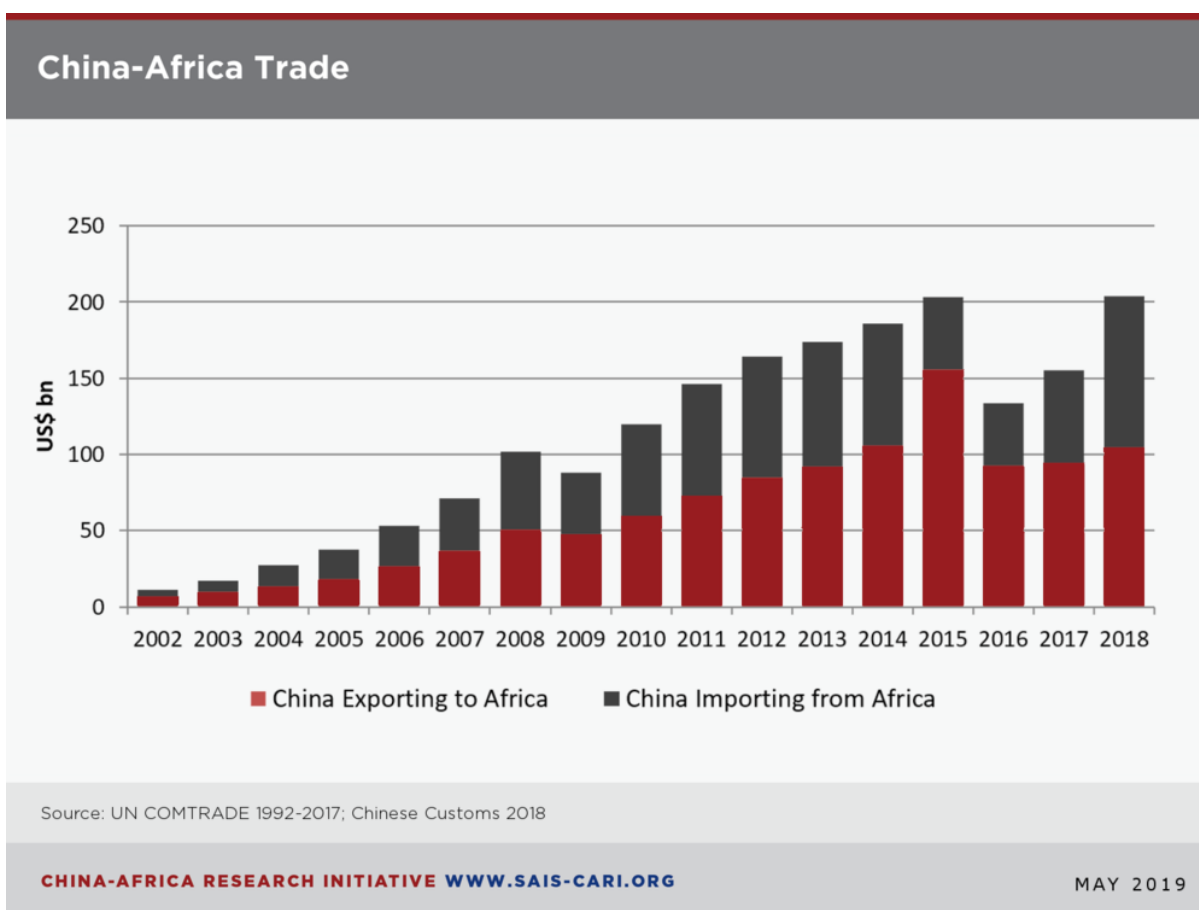
Předchozí kapitola stručně nastínila historický kontext vztahů mezi Čínou a Afrikou. Nyní bude práce rozebírat jednotlivé aspekty ekonomické spolupráce, které považuje za možná vysvětlení sledovaného fenoménu.

3.2.1. Obchod

Na počátku šedesátých let byl obchod mezi Čínou a Afrikou na úrovni pouze stovek milionů dolarů¹⁹. Čína v roce 1978 provedla zásadní reformy – otevřela svoji ekonomiku světu a postupně začala obchodovat také s Afrikou. V průběhu druhé poloviny 20. Století však byl obchod mezi Čínou a Afrikou nadále velmi omezený. Exponenciální růst přišel se vstupem Číny do Světové obchodní organizace (WTO). Čínský světový obchod roste primárně v posledních desetiletích. Od roku 2000 se objem obchodu mezi Čínou a Afrikou zvýšil 17krát (Smith 2019, Havenga a McGregor 2019). Konkrétně čínský vývoz navýšil z 5 miliard USD v roce 2000 na 73 miliard USD v roce 2011 (s průměrnou roční mírou růstu 30%) (Jeanneney, Hua 2014: 3). Prudký nárůst lze sledovat primárně od roku 2013 (Havenga a McGregor 2019). Čínský dovoz z Afriky vzrostl z 5,6 miliard USD v roce 2000 na 93,2 miliard USD v roce 2011, s ročním průměrnou mírou růstu 34% (Jeanneney, Hua 2014: 3). Pro čínské obchody znamená Afrika 900 milionů potenciálních zákazníků na rychle rostoucím trhu a zároveň zde má mnohem menší konkurenci ze strany jiných zemí. Jak ukazuje následující graf, růst byl kontinuální až do roku 2016, kdy dochází k výraznějšímu poklesu, ale následně se začnou hodnoty opět zvyšovat.

¹⁹ I po dekolonizaci na africkém kontinentu ovládala africký obchod Evropa (Smith 2019, Havenga a McGregor 2019).

Graf č. 1 Čínsko-africký obchod

Zdroj: China-Africa research initiative

Obecný trend v důležitosti jedné strany pro druhou lze ilustrovat pomocí celkového procentuálního vyjádření obchodu v rámci celkového exportu a importu obou stran. V roce 2001 tvořila Čína 4% veškerého afrického dovozu, který vzrostl na 16% do roku 2018. V případě afrického vývozu se tato hodnota zvýšila ze 3% v roce 2001 na 15% do roku 2018 (Havenga a McGregor 2019). Obecně vzato, při pohledu na celkové složení čínského obchodu zjistíme, že Afrika ve skutečnosti tvoří pouze malou část (Smith 2019). Ale pro Afriku je Čína od roku 2009 (kdy překonala Spojené státy²⁰) největším obchodním partnerem²¹ (Smith 2019).

²⁰ Celková hodnota afrického obchodu se Spojenými státy v roce 2017 činila 39 miliard USD, což činí USA třetím největším obchodním partnerem Afriky za Čínou a Evropskou unií.

²¹ Klíčovým důvodem poklesu obchodu USA a Afriky je posun americké poptávky po energii. V roce 2008 USA dosahovaly nejvyšších hodnot v dovozu ropy a zemního plynu – tedy 99,5 miliard dolarů. V roce 2018 toto číslo kleslo na 17,6 miliard dolarů. Jak uvedl ekonom John Ashbourne, hlavním důvodem je nahrazení nigerijské a angolské ropy domácí energií. Vývoz z USA do Afriky, je ovlivněn vysokými náklady na výrobky z USA (jako automobily, stroje a letadla) v porovnání s čínskou výrobou (Smith 2019).

Pokud se dále zamýšlíme nad případnou závislostí afrických států na ČLR, můžeme vidět, že pro některé africké státy se Čína stala dominantním obchodním partnerem. „Podle dat OSN Comtrade se jedná o Demokratickou republiku Kongo, Súdán, Mauretánie a Angola exportují do Číny 66 %, 56 %, 45 % a 39 % jejich celkového vývozu; Benin, Eritrea a Libérie importují z Číny 34 %, 30 % a 28 % jejich celkového dovozu“ (Jeanneney, Hua 2014: 3). Na druhou stranu, Afrika stále tvoří malé procento celkového obchodu pro Čínu (3,8 % celkového čínského vývozu a 5,3 % dovozu) (Jeanneney, Hua 2014: 3).

Rozložení vývozu do Číny v rámci kontinentu se sice od roku 2000 do roku 2011 rozšířilo, nicméně zůstává stále relativně koncentrované. V roce 2011 čínský vývoz do 22 afrických zemí a dovoz z 10 afrických zemí představovaly 90 % celkového vývozu a dovozu z afrického kontinentu. Vývozu dominuje Jižní Afrika, Egypt a Nigérie. Pokud jde o dovoz z Číny největšími partnery jsou Jižní Afrika, Angola a Súdán. Obecně však lze tvrdit, že Čína obchoduje intenzivněji se zeměmi subsaharské Afriky, než se státy severní oblasti (Jeanneney, Hua 2014: 3)

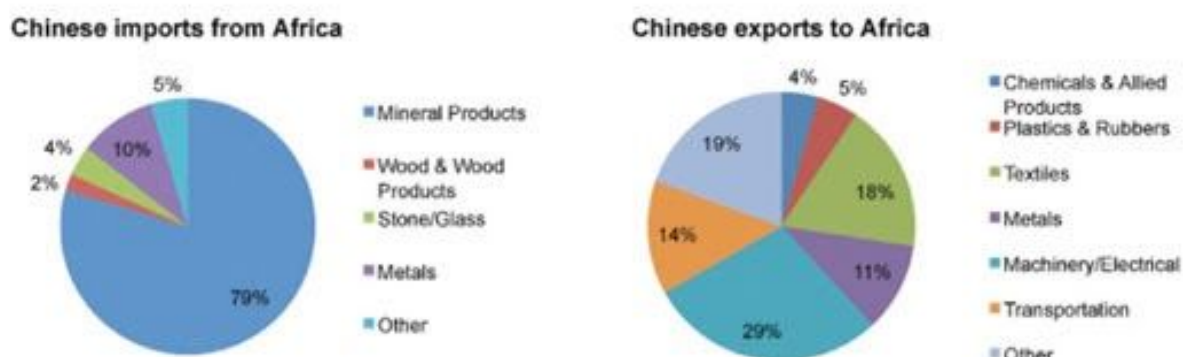
Podle UNCTAD dominují čínskému dovozu z Afriky suroviny (94 % z celkového počtu v roce 2011), konkrétně pak ropa (64 %), rudy a kovy, které tvoří dohromady 26 %. Čínskému vývozu do Afriky dominuje zboží. To v roce 2011 činilo 93 %. Zejména pak stroje a dopravní prostředky (48 %) následované textilem, který činí 13 % (Jeanneney, Hua 2014: 4) Čínský vývoz do Afriky tak zahrnuje narozdíl od afrického vývozu výrobky s vysokou přidanou hodnotou²² (Havenga a McGregor 2019).

Zásadním záměrem je tedy pro Čínu zajištění nerostných surovin a velkou část čínského importu z afrických zemí tak tvoří státy, které surovinami disponují, což podporuje nadcházející graf, který ukazuje, že většinu afrického exportu do Číny tvoří nerostné suroviny (Africa research institute 2012). Konkrétně importu dominuje Angola (34 %), Jihoafrická republika (20 %), Súdán (11 %), Demokratická republika Kongo (8 %) a Rovníková Guinea (4 %), Libye (4 %), Alžírsko (3 %), Gabon (3 %)

²² Toto zboží ČLR samozřejmě výrazně produkuje levněji, než dokáže většina afrických výrobců.

a zbylých 13 % představují ostatní země Afriky (Renard 2011). Čína tedy představuje významné odbytiště, ale zároveň její nákupy surovin zvýšily ceny mědi, dřeva a niklu, což prospívá i mnoha africkým zemím.

Graf č. 2 Složení importu a exportu

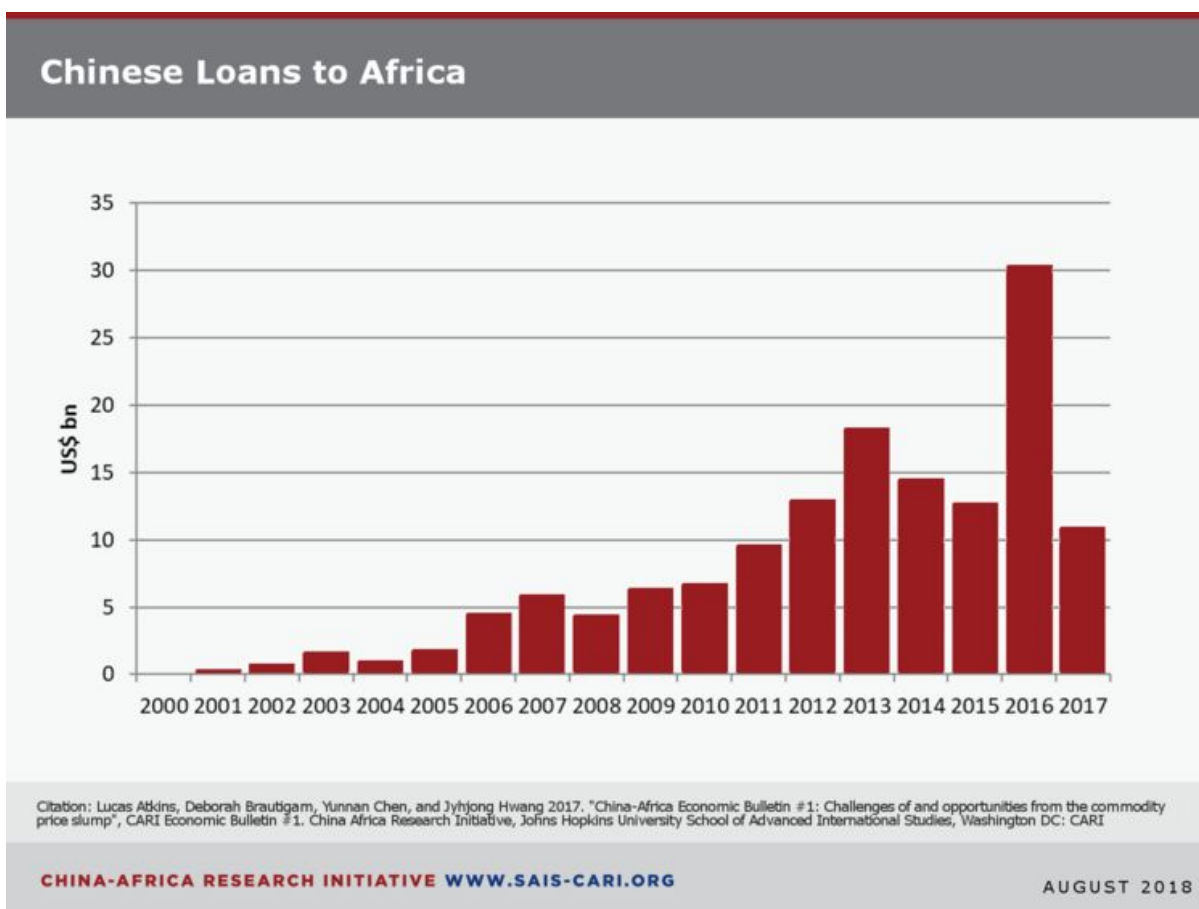
Zdroj: Africa research institute

Země, které více dovážejí a vyvázejí z Číny jsou považovány za přirozeně silnějšího partnera, což vede k předpokladu, že budou hlasovat v souladu s ČLR. Předními obchodními partnery jsou pro ČLR například JAR a Nigérie, Egypt, Alžírsko, Kenya, Ghana. Tyto země by tedy měly hlasovat shodně s ČLR velmi často. Naopak Sao Tome/Principe, Středoafriická Republika, Eritrea, Lesotho, Burundi, Kapverdy, Rovnicková Guinea, Jižní Súdán, Burkina Faso, Malawi, Namibia jsou zeměmi s nejnižším hodnotami obchodu s ČLR.

3.2.2. Bankovní půjčky

Eximbank je vládní banka podřízená Státní radě, která působí v Číně i v zámoří. Je hlavní silou čínského zahraničního obchodu. Eximbank nabízí úvěry s nízkými sazbami a poskytuje půjčky na silnice, železnice, elektrické a telekomunikační systémy, potrubí, nemocnice a různá další potřebná zařízení. Celkově můžeme na nadcházejícím grafu sledovat, jak čínské půjčky pro Afriku postupně rostou do roku 2013, kdy byl představen koncept Belt and road initiative (BRI). Nicméně následně dojde k poklesu po dobu dvou let a skokovému navýšení v roce 2016 a opětovnému pádu (což by mohlo souviset s kompenzací v podobě pokračujícího růstu u PZI) (China-Africa research initiative).

Graf č. 3 Čínské bankovní půjčky

Zdroj: China-Africa research initiative

V roce 2006 EximBank přislíbila 20 miliard dolarů do rozvojových fondů na období 2007 až 2010, což bylo více, než veškeré západní financování. Mezi další čínské banky, které poskytují africkým vládám a podnikům podobné půjčky patří China Development Bank (CDB). Mezi lety 2009 a 2010 CDB a Eximbank veřejně nabízely půjčky rozvíjejícím se trhům v hodnotě zhruba 110 miliard USD²³. Na posledním summitu FOCAC v Pekingu v září 2018 Čína přislíbila Africe 60 miliard USD na půjčkách, úvěrech a grantech, navzdory závažným obavám z rostoucího afrického dluhu (Havenga 2019). Čínské půjčky se potýkají s kritikou o svojí neprůhlednosti a nezodpovědnosti vůči faktu, že dluhové břemeno je pro některé státy nemožné splácet (Smith 2019).

Od uvedení konceptu Belt and road initiative²⁴ (BRI) v roce 2013, jehož hlavním cílem je propojení Asie s Afrikou a Evropou prostřednictvím pozemních a námořních sítí podél šesti koridorů s cílem zlepšit regionální integraci, zvýšit obchod a stimulovat hospodářský růst se očekává ještě více půjček a investic (European bank for Reconstruction and development). BRI má zahrnovat investice zejména do rozvoje infrastruktury, energetiky a telekomunikačních sítí. Geografický rozsah se neustále rozšiřuje (zapojilo se již více než 70 zemí, což představuje asi 65 procent světové populace a asi jednu třetinu světového HDP). Zajímavostí, na kterou poukazuje Link (Link 2019) je fakt, že spojení mezi podpisem memoranda o BRI (v rámci Afriky, podepsalo memorandum o porozumění celkem 37 zemí) a čínskými půjčkami je v Africe slabý²⁵ (Link 2019).

Nadcházející graf ukazuje rozložení čínských půjček v rámci sektorů. Jak můžeme vidět, dominuje transport, těžba a energie a jak můžeme vidět tak i složení kopíruje růst do roku 2013 a následně se začne měnit disproportně. Po roce 2013 dochází k navýšení investic do transportu, což může souviset s BRI. Následně klesnou

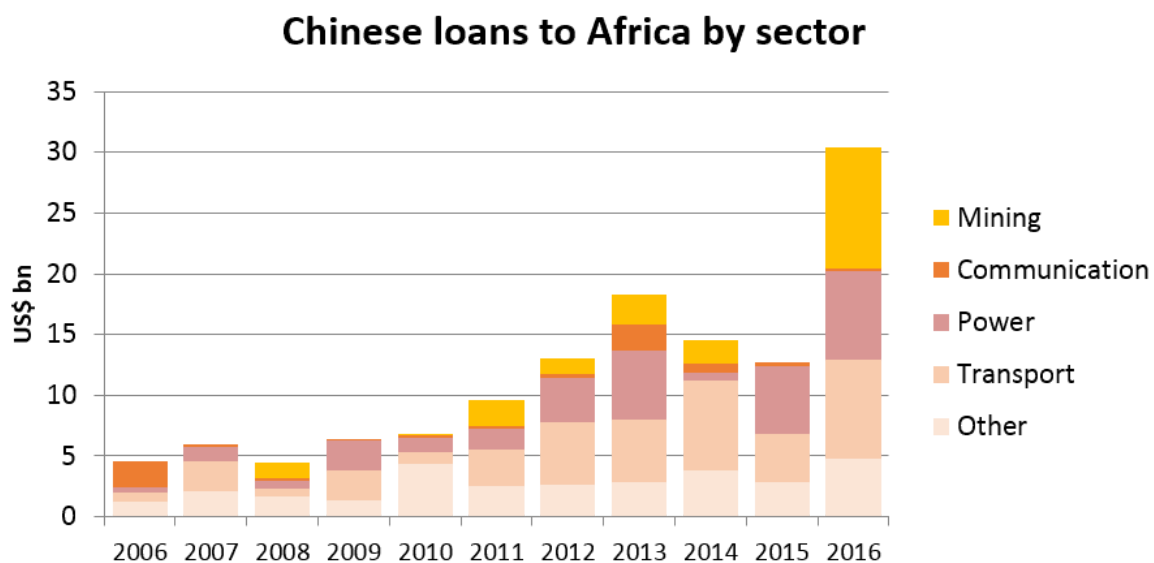
²³ V letech 2008 až 2010 překonala nabídku Světové banky - něco přes 100 miliard USD (Havenga a McGregor 2019).

²⁴ BRI vzniklo jako novodobá forma konceptu Hedvábné stezky zřízené za vlády dynastie Han. Iniciativa definuje pět hlavních priorit: koordinace politiky, propojení infrastruktury, neomezený obchod, finanční integrace a spojování lidí (European bank for Reconstruction and development).

²⁵ To může být způsobeno tím, že 28 z nich podepsalo až během Fóra o spolupráci mezi Čínou a Afrikou v roce 2018 (Link 2019).

investice do těžby na úkor zvýšení investic do energií. To se ale opět výrazně mění v roce 2016.

Graf č. 4 Rozložení čínských bankovních půjček podle sektorů

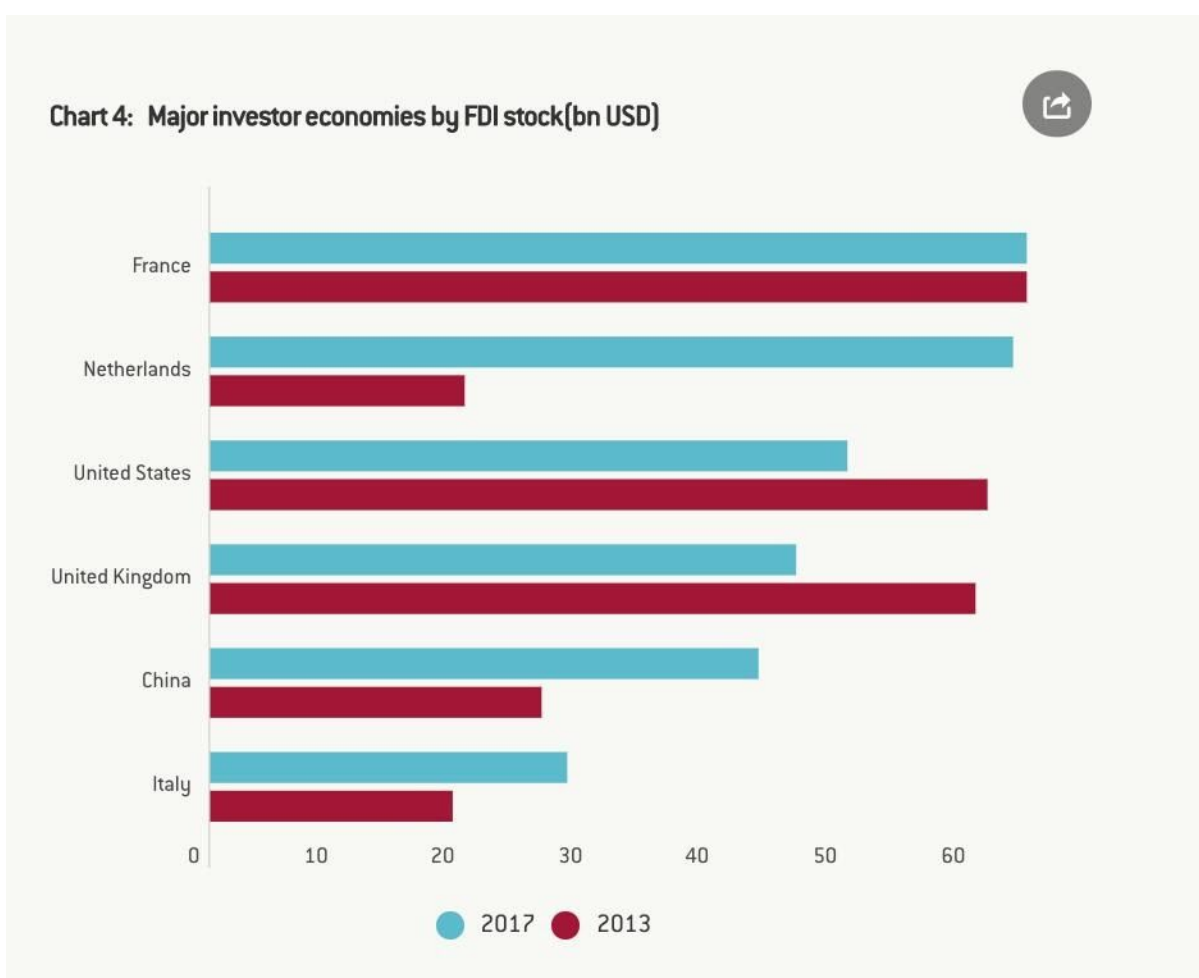

Zdroj: China Africa Research Initiative

3.2.3. Přímé zahraniční investice

Jak ukazuje graf, čínské investice jsou v porovnání s investicemi evropských zemí, s koloniální minulostí v Africe, zůstávají sice nižší, ale výrazně navýšily v porovnání let 2013 a 2017 a dokonce dosáhly stejné úrovně jako v případě Velké Británie (u které, společně s USA, lze vidět opačný posun a tedy snížení). Největším a nejstabilnějším investorem je Francie (García-Herrero a Xu 2019).

Graf č. 5 Hlavní investoři pro Afriku

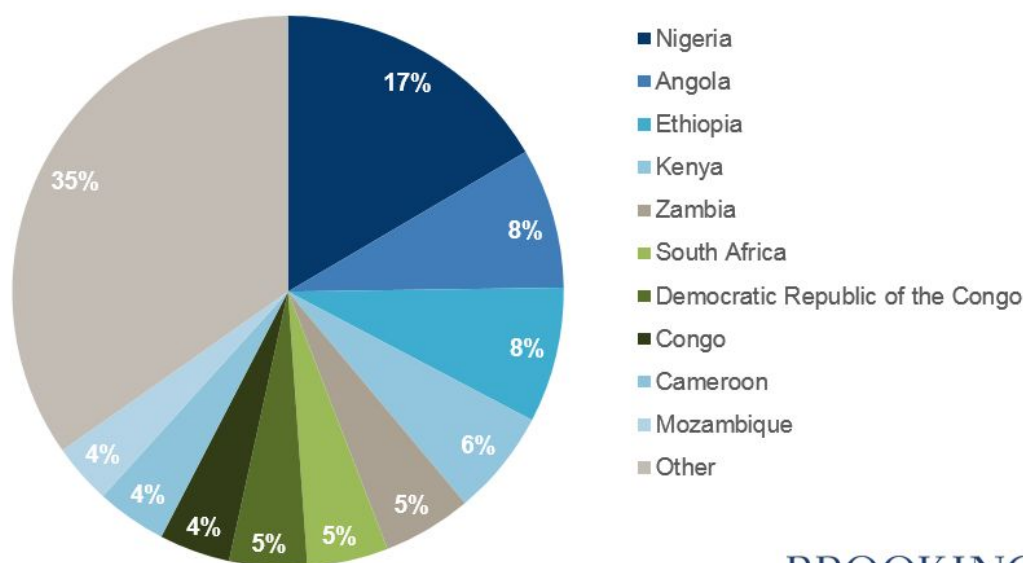

Zdroj: García-Herrero a Xu 2019

Přímé zahraniční investice (PZI), proudící z ČLR do Afriky vzrostly na 46 miliard USD v roce 2018 a zvýšily se tak meziročně o 11%. Afrika tak vykazuje v tomto roce druhý nejvyšší nárůst PZI po Oceánii a je následována Blízkým východem a Asií²⁶. Rozložení PZI v rámci kontinentu bylo následující: většinu přijala severní, následovaná západní, střední a východní částí Afriky (Havenga a McGregor 2019).

Nejvíce čínských PZI bylo přiděleno v letech 2003–2007 africkým zemím, které mají nerostné bohatství. Konkrétně pak pro tyto roky byly PZI přiděleny v následujícím poměru: 20,2 % Nigérie, 19,8 % Jihoafrická republika, 12,3 % Súdán, 12 % Alžírsko a 8 % Zambie (Brautigam 2013, Renard 2011). Jak ukazuje graf, v posledních letech je čtvrtina všech čínských investic soustředěna v Nigérii²⁷ a Angole. Ta obdržela finance primárně na železnice. Jedná se hlavně o dva železniční projekty: Trasa z Lagosu do Kano a z Lagosu do Calabaru (Sow 2018).

Graf č. 6 Rozložení čínských investic v rámci Afriky

Source: Chinese Investment Tracker, AEI

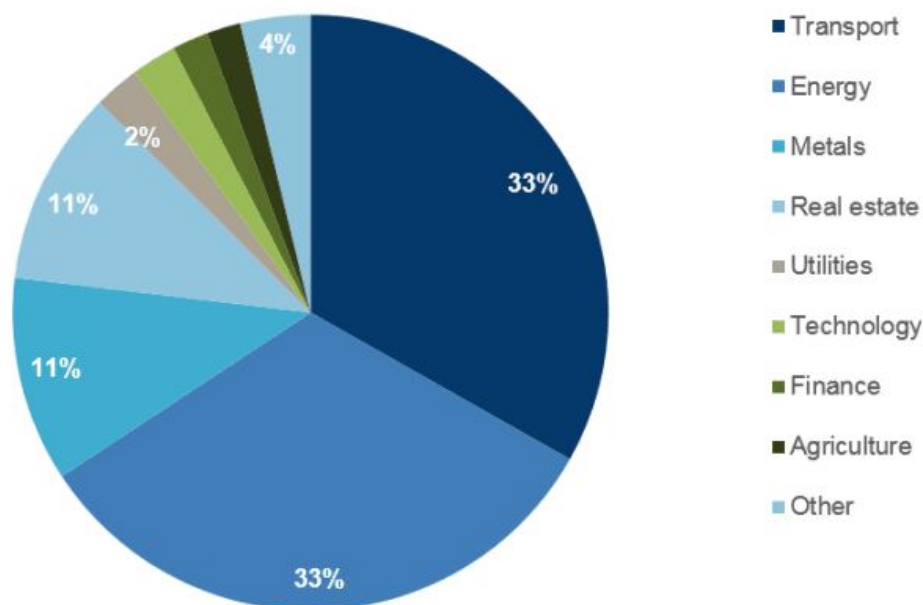
BROOKINGS

Zdroj: Sow 2018

²⁶V kontrastu se Severní Amerikou, Jižní Amerikou a Evropou, kde došlo v roce 2018 k poklesu čínských PZI (Havenga McGregor 2019).

²⁷ Z 60 miliard dolarů příslibených Africe na summitu FOCAC v roce 2015 bylo věnováno právě Nigérii (Sow 2018).

Graf č. 7. Rozložení čínských investic podle sektorů

Source: Chinese Investment Tracker, AEI

BROOKINGS

Zdroj: Sow 2018

Příklady velkých investic můžeme nalézt primárně v oblasti infrastruktury a energetiky. Například úvěr ve výši 20 miliard USD v Guineji v posledních 20 letech společností China Henan International a China Power Investment zabývající se těžbou bauxitu a hliníku. V rámci infrastruktury můžeme také nalézt příklad investice ve výši 12 miliard USD společnosti China Railway Construction s cílem vybudovat, výše zmíněnou (1 402 km dlouhou) železniční trať podél pobřeží Nigérie spojující Lagos s Calabarem. S Libérií podepsala společnost China Road and Bridge Corporation dohodu o koupi přírodních zdrojů v hodnotě 2,5 milionu USD výměnou za vybudování silnic a infrastruktury pro dodávky elektřiny. China Harbor Engineering staví přístav v hodnotě 600 milionů USD, který má otevřít ghanský ropný a plynárenský sektor novým trhům (Havenga a McGregor 2019, Sow 2018).

ČLR se mimo jiné podílí na stavbě železnic v Keni, Etiopii a Zambii. Investice do energie byly převážně tvořeny investicemi do ropy a plynu, nicméně zahrnovaly také investice do obnovitelných zdrojů, pro které je Čína jedním z předních investorů²⁸. Je také nutné zmínit, že v Africe existuje mnoho příkladů neúspěšných čínských projektů, jako například mezinárodní letiště Sira Seretse Khama v Botswaně (Havenga a McGregor 2019).

²⁸ Ve srovnání s USA, investuje do obnovitelných zdrojů třikrát více (Sow 2018).

4. Hlasování ve VS OSN

Na předchozích řádcích byly objasněny ekonomické vztahy mezi Čínou a Afrikou. Nyní práce představí jednotlivé aspekty hlasování v rámci OSN.

4.1. Institucionální nastavení

Zkoumání hlasování ve Valném shromáždění OSN je dobrým způsobem, jak pozorovat tendence států v rámci zahraniční politiky. V případě, že by některá země byla schopná ovlivňovat ostatní v jejich rozhodování by silně poukazovalo na její moc v rámci mezinárodního prostředí (Kirkpatrick 1984: 68–69). Výsledky hlasování v rámci OSN tedy poskytují obrovský soubor názorů prakticky všech zemí světa. Jak poukazuje Kirkpatrick (Kirkpatrick 1984: 68–69), při používání těchto dat je nutné mít na paměti, že je může ovlivňovat hodně faktorů – od strategických, ekonomických, morálních, těch ovlivněných typem režimu a politických hodnot, přes geografickou polohu, úroveň hospodářského rozvoje, bilaterální vztahy až po členství v dalších organizacích.

V minulosti byla Čína v rámci OSN spíše méně výrazným členem. To se změnilo v posledních letech (zejména po nástupu Xi Jinpinga v roce 2012) a začala být více aktivní. Ilustruje to například jeden z projevů prezidenta Xi Jinpinga při zasedání OSN v Ženevě v roce 2017, kdy nazval OSN jádrem mezinárodního systému. Historicky se složení OSN celkově proměnilo a tak i postavení ČLR. Od 50. let, kdy ještě Čína nebyla členem, organizaci jednoznačně dominovaly rozvinuté západní země a to jak Valnému shromáždění, tak Radě bezpečnosti. ČLR získala stálé místo v RB (když nahradila Taiwan. Postupně se připojilo také velké množství rozvojových zemí, které následně vytvořily koalici s názvem Skupina 77 a Čína (G77), která se postupně rozšířila na 134 zemí. Postupem času se ČLR stala největším poskytovatelem jednotek pro mírové operace²⁹. Její podíl na financování peacekeepingu vzrostl z 6,6% v roce

²⁹ Má také nejvíce příslušníků mírových jednotek ze všech členů Rady bezpečnosti OSN. Na misích v Kongu, Libérii, Mali, Súdánu či Jižním Súdánu je od března 2017 rozmístěno až 2500 čínských vojenských příslušníků (ČT 24 2018).

2016 na 10,3% v roce 2018, čímž se stala druhým největším přispěvatelem a ještě více tak upevnila svou pozici v rámci organizace. Což je mimo jiné (ve světle debat o globálním přesunu moci od Spojených států k Číně) v ostrém kontrastu s přístupem USA (primárně pak po nástupu Donalda Trumpa), který se distancuje od Rady pro lidská práva a prosazuje snížení poskytování financí pro OSN (Okano-Heijmans a van der Putten 2018).

S cílem zachování mezinárodního míru, bezpečnosti a spolupráce OSN přijímá jednotlivé rezoluce. Rezoluce je chápána jako rozhodnutí odhlasované členy organizace, na základě stanovených hlasovacích pravidel. Hlasování v institucích OSN je definováno chartou OSN. Při hlasování ve Valném shromáždění OSN³⁰ mají všechny státy stejnou sílu hlasu neohledně na velikost, což zvýhodňuje malé a rozvojové země. V důležitých otázkách (bezpečnost, přístup nových členů, či rozpočet) je ke schválení potřeba dvoutřetinová většina, v ostatních případech stačí většina prostá (Graham 2016: 17–18).

Rada bezpečnosti funguje odlišně a rezoluce, které schvaluje mají větší dopad na globální politiku. Je složena z pěti stálých a deseti nestálých členů, kteří jsou voleni na dva roky. Čína je stálým členem již od vzniku OSN (tedy od roku 1949, kdy stála mezi zakládajícími členy – nicméně reprezentovaná Čínskou Republikou, kterou pak nahradila ČLR³¹). Stálí členové mají právo veta, takže žádné rozhodnutí, s kterým by ČLR nesouhlasila nemůže být přijato. Rezoluce je přijata, pokud s ní souhlasí všech pět stálých členů a celkem aspoň devět ze všech členů (Graham 2016: 17–18, United Nations 2000).

Na začátku jsme objasnili výhody využití hlasování ve Valném shromáždění, na závěr je nutné také zmínit jejich omezení. Rezoluce Valného shromáždění OSN nejsou na rozdíl od rezolucí Rady bezpečnosti závazná. Přestože často hlasují o důležitých³²

³⁰ Které definuje článek 18 Charty OSN a pravidla 82–95 jednacího řádu se týkají hlasování na Valném shromáždění (UN Library).

³¹ Rezolucí OSN č. 2758 (United Nations General Assembly 1971).

³² Mezi nejvýznamnější rezoluce Valného shromáždění OSN patří například Všeobecná deklarace lidských práv (1948), či Deklarace tisíciletí (2000) (Fu 2018).

otázkách (týkajících se sporů jako je Severní Korea, Krym či izraelsko-palestinský konflikt³³) mají charakter spíše symbolický (Fu 2018).

³³ Podle klasifikace ministerstva zahraničí USA se až 18% hlasů Valného shromáždění OSN týká Izraelsko-palestinského konfliktu (Fu 2018).

5. Analýza

5.1. Hlasovací shoda s ČLR

Nadcházející tabulka ukazuje hlasovací shodu mezi ČLR a ostatními státy světa ve VS OSN. Data zobrazují analýzu rezolucí od roku 1971 do roku 2017, což poskytuje komplexnější a ucelenější pohled, který by jinak nebylo možné v rozsahu této práce obsáhnout. Můžeme vidět, že od vstupu Číny do OSN s ní hlasovala nejčastěji shodně Severní Korea a nejméně často USA (Fu 2018).

Tabulka č. 1. Hlasovací shoda mezi ČLR a ostatními státy ve VS OSN

United Nations General Assembly Resolutions (1971-2017) , Voting Patterns Compared to China's

Most Similar			Most Dissimilar		
Rank	Country	% in Agreement	Rank	Country	% in Agreement
1	North Korea	92.16	198	United States	20.09
2	Cambodia	91.14	197	Palau	26.88
3	Pakistan	90.67	196	Israel	26.91
4	Brunei	90.59	195	Micronesia	33.52
5	Somalia	90.50	194	West Germany	38.40
6	Djibouti	90.50	193	Marshall Islands	38.85
7	Zimbabwe	90.28	192	United Kingdom	40.48
8	Sudan	90.23	191	France	43.92
9	Comoros	90.08	190	Canada	45.83
10	Guinea	89.93	189	Belgium	47.27
11	Namibia	89.88	188	Luxembourg	48.44
12	Bangladesh	89.86	187	Nauru	48.62
13	Yemen	89.75	186	Italy	49.52
14	Mauritania	89.74	185	Netherlands	49.63
15	Niger	89.72	184	Latvia	52.23
16	Sri Lanka	89.37	183	Australia	52.33
17	Oman	89.33	182	Germany	52.52
18	Malaysia	89.32	181	South Sudan	52.70
19	Morocco	89.29	180	Lithuania	53.11
20	Vietnam	89.22	179	Estonia	53.52

Zdroj: Yiqin Fu 2018

Z afrických zemí je pak nejvýše Somálsko – v rámci světového seznamu na 5. místě. Následované Džibutskem, kde Čína v roce 2016 zřídila svou první zámořskou vojenskou základnu. Další místa obsazuje Zimbabwe a Sudán, v první desítce zemí se tak nachází čtyři africké země.

Vztahy Zimbabwe a ČLR typicky charakterizuje dlouhodobá spolupráce a čínská podpora Mugabeho nedemokratického režimu, který trval třicet sedm let do prezidentovi smrti v srpnu 2019. Vzhledem k brutálním praktikám potlačujícím opozici, ekonomickým propadem a ne překvapivou izolací ze strany západu se země dostala na okraj mezinárodního společenství. To zemi předurčilo k hledání jiných partnerů – spolupracovala tak především s rodinným klanem Kabila v Konžské demokratické republice, Theodorem Obiangem z Rovnickové Guiney, ale i Ruskem, Kubou a právě i Čínou³⁴ (Burke 2019). Mugabeho spřízněnost s Čínou ilustruje fakt, že se při druhém čínsko-africkém obchodním summitu v Addis Abebě v prosinci 2003, přímo vymezil vůči VB a USA, tím, že vyzval africké lídry, aby se otočili zády k západu a soustředili se na spolupráci s Čínou, která podle jeho slov, africké země respektuje³⁵ (Taylor 2010: 104).

Čínsko-súdánské vztahy se datují do roku 1959, kdy se Súdán stal první zemí v subsaharské Africe, která uznala Čínu. Jejich vztahy začaly výrazně růst v roce 1971, po převratu Gaafara Nimeiry, který se brzy odvrátil od sovětského vlivu a začal dovážet zbraně z Číny. Právě obchod se zbraněmi je tak kritizovaným aspektem tohoto bilaterálního vztahu (stejně jako v rámci celého kontinentu). V 90. letech výrazně vzrostl při súdánské válce. Pro Čínu je zásadní ropné bohatství této země, a proto je největším obchodním partnerem Súdánu – dováží ropu a exportuje zboží i zbraně³⁶. A to i po roce 2005, kdy OSN uvalila na súdánskou vládu zbrojní embargo kvůli válce v Dárfúru. Súdánsko-čínské vztahy jsou specifické díky americkým sankcím, uvaleným

³⁴ Zástupci Číny, Kuby a Ruska pak na Mugabeho pohřbu hovořili o „ztrátě velkého přítele a spojence, o jejich neporušitelném přátelství se Zimbabwe a nespravedlnosti sankcí země ze strany EU a USA během Mugabeho vlády“ (Burke 2019).

³⁵ V tomto duchu také představil politiku *look east* s tím, že je hlavním cílem spolupráce s Malaisií, ale jak se ukázalo, šlo primárně o ČLR (Taylor 2010: 101).

³⁶ Pro ucelenější obraz je ale nutné zmínit, že Čína není hlavním zdrojem vyzbrojování. „Podle SIPRI tvořily zbraně z Ruska, Běloruska a Ukrajiny většinu (77 %) v letech 2007–2016. Čína byla ve stejném období zodpovědná za 19 %“ (Hammond 2017).

kvůli vazbám země na teroristy a Usámu bin Ládina. Po tom, co podepsal prezident Omar al-Bashir s ČLR první súdánskou dohodu o ropě, Čína začala postupně investovat do tohoto odvětví a v současnosti ovládá až 75 procent³⁷. Má zde tedy velmi silnou pozici a navíc je obdivována jako vzor rozvoje³⁸ (Hammond 2017). Objem bilaterálního obchodu v roce 2017 dosáhl 485 milionů USD s meziročním růstem o 20 procent. Čína investovala do stavby železnice z Chartúmu do Port Súdánu, půjčila 519 milionů USD na vodní elektrárnu v Merowe, či 512 milionů USD na plynovou elektrárnu v Rabaku. To jsou fakta, která mohou souviset s tak častým stejným hlasováním.

Somálsko, není až tak bohaté na nerostné suroviny, které jsou pro ČLR tak důležité, ale vyniká strategickou polohou a důležitostí pro obchod – hladký průběh obchodních cest. Čínská vláda zde vybuďovala přes 80 infrastrukturních projektů, jako jsou nemocnice, stadiony a silnice. Od roku 1991 vyslala do země lékařský tým s více než 400 členy. Nasadila zde svou námořní flotilu k provádění doprovodných misí ve vodách Somálska, což přispělo k udržení bezpečnosti v těchto oblastech (CGTN 2018). Čína zde byla aktivní mimo jiné právě proto, že pirátství na pobřeží Somálska ohrožovalo její obchodní zájmy (Butcher 2011). To zároveň podporuje tvrzení, že pro ČLR je zásadní zabezpečit obchodní výměnu. Somálsko nemá žádné prokázané zásoby ropy a pouze 200 miliard prokázaných kubických stop zemního plynu. ČLR investuje do výzkumu v jižní oblasti země a uzavřeli dohodu o případném následném sdílení výroby, což je ukázkou toho, jak si ČLR může dovolit při investicích riskovat, na rozdíl od ostatních zemí (Wolfe 2007).

Vztahy s Džibutskem, které je také na špičce seznamu, ilustruje výstavba první zámořské vojenské základny ČLR (ČT 24 2018). Džibutsko je zásadní svou strategickou polohou a přístupem k Rudému moři nejen pro obchod (asi 10 % vývozu ropy a 20 % komerčního zboží prochází úžinou u jeho pobřeží na cestě skrz Suezský průplav). Zároveň je tranzitním místem pro podmořské kabely, které odesílají data mezi

³⁷ V červnu 1997 byla založena společnost Greater Nile Petroleum Operating Company, jejímž vlastníkem je ze 40% čínská národní ropná společnost (CNPC) (Hammond 2017).

³⁸ Jak uvedl Ibrahim Mahmoud, viceprezident Národní kongresové strany (NCP) „Čína nabídla úplně jiný model rozvoje velmi odlišný od Evropy a Británie. To je příklad, který pozorně následujeme“ (Hammond 2017).

kontinenty od Keni do Jemenu a prochází jím 90 % vnitrozemských dovozů z Etiopie, což mu nad ní dává strategickou výhodu. ČLR zde financovala největší africký přístav Doraleh Port³⁹ a železnici do Etiopie. Země má mimo jiné vůči Číně dluh ve výši 71 procent jejich HDP (South China Morning Post 2019). To ji tvoří značně závislou a může z části vysvětlovat její rozhodování při hlasování.

Výše zmíněná Etiopie je příkladem země, která sice neposkytuje větší množství nerostných surovin, ale i tak je jedním z předních obchodních partnerů ČLR a samotnou Čínou je považována za strategického partnera (primárně díky své strategické poloze a zároveň se jedná o obrovský trh s mnoha zajímavými příležitostmi⁴⁰). Podle hypotézy práce by se tak měla vyskytovat v tomto seznamu na předních příčkách, což ale vidět nemůžeme (ČT 24 2018).

Podobnou logikou by bylo možné argumentovat v případě Jihoafrické republiky. Jedná se o nejsilnější ekonomiku kontinentu, díky čemuž právě s ní probíhá největší obchodní výměna s Čínou v rámci Afriky. V roce 2018 slavila ČLR s Jihoafrickou republikou výročí 20. Let diplomatických vztahů. K tomuto datu byla Čína devět let v řadě největším obchodním partnerem JAR a JAR byla osm let po sobě největším obchodním partnerem Číny v Africe. V roce 2017 dosáhl vzájemný obchod 39,17 miliard USD, přímé investice do JAR překročily 25 miliard dolarů. Jižní Afrika je jedinou zemí, která přijala tři státní návštěvy krátce po sobě prezidenta Xi Jinping. Jen měsíc na to, prezident Cyril Ramaphosa uskutečnil státní návštěvu Číny, což ukazuje vysokou politickou a strategickou úroveň vztahů (Wenjun 2018).

V roce 2017 Čína a JAR zavedly vzájemné výměny vysokých úředníků – první v Africe. Jihoafrická republika navázala sesterské vztahy s vícero čínskými provinciemi a městy a otevřela více Konfuciových ústavů a učeben než kterákoli jiná subsaharská země. Jako dvě silné rozvíjející se tržní ekonomiky spolupracují na mezinárodní úrovni – čtyři hlavní FOCAC, BRICS, iniciativu Belt and Road Initiative a spolupráci jih-jih.

³⁹ Nyní využíván právě primárně čínskými společnostmi (South China Morning Post 2019).

⁴⁰ Například Huawei a ZTE (které dominují Africkému telekomunikačnímu trhu) zde budují celostátní mobilní síť 3G (ČT 24 2018).

Uspořádaly 10. summit BRICS v Johannesburgu a summit FOCAC v Pekingu (Wenjun 2018). Jak tedy můžeme vidět, jejich spolupráce je na vysoké úrovni a obchod dosahuje vysokých hodnot, ale ani JAR se nevyskytuje na předních příčkách seznamu. Stejně tak Nigérie, či Angola, které patří mezi největší obchodní partnery ČLR, zde nefigurují. To poukazuje na to, že samotná obchodní výměna není natolik silným faktorem, aby mohla vysvětlit míru shody při hlasování. To nám říká, že spolu státy mohou aktivně obchodovat, ale nemusí spolu souhlasit na politické úrovni.

Celkově při pohledu na levý sloupec tabulky můžeme vidět koncentraci nedemokratických zemí, oproti pravému, který ukazuje na nízkou hlasovací shodu – dominují mu USA a můžeme zde nalézt evropské státy, stejně jako Kanadu, Austrálii a několik ostrovních států, v jejich případě se může jednat o tradiční spojence Taiwanu. Příkladem je Palau, Marshallovy ostrovy, či Nauru, což nám ukazuje na zásadní roli celkových politických vztahů a politiky jedné Číny.

Z afrických států zde vystupuje Jižní Súdán, (což může souviset s čínskou podporou režimu Chartúmu, která zahrnovala dodávky zbraní při boji s jihem. Zároveň se zde koncentrují hlasy pouze od roku 2011, kdy Jižní Súdán získal samostatnost, což může mít značný vliv. Jižní Súdán je pro ČLR důležitý díky nerostným surovinám – CNPC vlastní podíl ve výši 41 % v největší ropné společnosti v Jižním Súdánu – Dar Petroleum Operating Company a Sinopec (další čínská státní společnost) vlastní 6% podíl. Společnost Dar Petroleum v současnosti údajně produkuje kolem 185 000 barelů ze dvou ropných bloků v oblasti Horního Nilu a další ložiska jsou zkoumána⁴¹ (Nyabiage 2019). Rozpočet Jižního Súdánu z 98% závisí na ropě, díky čemuž má Čína efektivní pákový efekt (Bodetti 2019).

Zároveň bychom na špičce seznamu shodného hlasování našli řadu zemí, které spojuje nákup čínských zbraní. Ten je náročné analyzovat, vzhledem k omezené

⁴¹ ČLR investuje do těžby ropy, což by bylo pro jiné země riskantní. „V srpnu 2018 podepsala CNPC dohodu s jihosúdánským ministerstvem pro ropu a těžbu o provedení průzkumu uhlovodíků v centru země, čímž překonala francouzské a kuvajtské konkurenty“ (Bodetti 2019).

dostupnosti informací⁴² (SIPRI 2020). Podle zprávy Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) z roku 2010 byla Čína považována za přední vývozce zbraní do Afriky (Holtom 2011). Nejnovější studie SIPRI z roku 2020 dochází k závěru, že ČLR je třetí největší světový producent zbraní na světě po USA a Rusku (SIPRI 2020). *Celkově „Nežádánější je čínský typ zbraně 56, což je čínská verze ruské pušky Kalašnikov (AK 47), kterou je snazší použít jako lehkou zbraň“* (Conteh-Morgan 2017). Příznivá strategie financování, nízké ceny, žádné podmínky v oblasti lidských práv ani demokracie a její celková politika nezasahování⁴³ do vnitřních záležitostí ostatních států hraje zásadní roli. To vede k dlouhodobé obchodní a bezpečnostní spolupráci mezi ČLR a africkými zeměmi. *„Strategie „catch all“ tak rozvinula vztahy s velkými africkými státy, jako je Egypt, Nigérie, Etiopie, Zimbabwe a Jižní Afrika, ale i menšími jako je Konžská republika, Rovnická Guinea, Eritrea, Burundi a Sierra Leone“* (Conteh-Morgan 2017).

Čínské zbraně byly zapojeny do etnického násilí a válečných zločinů při konfliktu v Súdánu, pomáhaly režimu prezidenta Roberta Mugabeho, byly zapojeny na obou stranách při konfliktu v Etiopii a Eritreji a při masakrech ve východní Demokratické republice Kongo byly v rukou dětských vojáků. Spolupráce probíhá také jako vzájemný výcvik. Toho jsou příkladem vojáci vyškolení v Číně, kteří byli zapojeni do etnických vražd civilistů na východě DRK, či v ČLR cvičené jednotky guinejského komanda, které byly v roce 2009, zodpovědné za zabití asi 150 lidí při protestu proti autoritářské vládě. Přesto všechno se Čína účastní mírových misí OSN. OSN nezná podrobnosti o konkrétních vojenských vazbách, se zeměmi, v nichž jsou rozmístěny jejich mírové jednotky (jako DRK, Jižní Súdán, Libérie, Mali). Vojenské vazby s africkými státy mohou podkopávat mírové funkce OSN (Conteh-Morgan 2017).

⁴²Nejnovější studie SIPRI z roku 2020 dochází k závěru, že ČLR je třetí největší světový producent zbraní na světě po USA a Rusku. Nové studie monitorují informace o hodnotě prodeje zbraní v letech 2015–2017 nejvýznamnějšími čínskými zbrojními společnostmi, o kterých lze získat důvěryhodné informace jako například Aviation Industry Corporation of China (AVIC) a China North Industries Group Corporation (NORINCO) Do té doby nebylo možné její hodnocení zahrnout ani do celosvětového seznamu (SIPRI 2020).

⁴³Postoj Číny k intervencím je ovlivněn tím že je pro ní zásadní integrita území a vlastní vnitřní problémy (Tibet, Sin-t'iang, Taiwan) (Butcher 2011).

Předchozí seznam ukázal, jak si hlasování afrických států stojí celkově v rámci celého světa. Další seznam ukazuje nejvíce shodné hlasování v rámci kontinentů.

Tabulka č. 2. Hlasovací shoda mezi ČLR a ostatními státy ve VS OSN podle kontinentů

United Nations General Assembly Resolutions (1971-2017), Voting Patterns Compared to China's, by Continent

Continent	Most Similar			Most Dissimilar		
	Rank	Country	% in Agreement	Rank	Country	% in Agreement
Africa	5	Somalia	90.50	181	South Sudan	52.70
	6	Djibouti	90.50	140	Malawi	73.42
	7	Zimbabwe	90.28	122	Côte D'Ivoire	79.36
Americas	47	Suriname	88.25	198	United States	20.09
	53	Guyana	87.88	190	Canada	45.83
	64	Cuba	87.58	132	Guatemala	76.47
Asia	1	North Korea	92.16	196	Israel	26.91
	2	Cambodia	91.14	177	Georgia	53.60
	3	Pakistan	90.67	169	Japan	55.01
Europe	66	Yugoslavia	87.29	194	West-Germany	38.40
	119	Belarus	79.57	192	United Kingdom	40.48
	130	East-Germany	77.02	191	France	43.92
Oceania	118	Solomon Islands	79.58	197	Palau	26.88
	120	Papua New Guinea	79.42	195	Micronesia	33.52
	124	Fiji	78.96	193	Marshall Islands	38.85

Note: Data from Voeten (2013). China (the PRC) became a UN member in 1971. All absences ignored. Abstentions treated as no's. Former UN members marked by strikethrough. Table by Yiqin Fu.

Zdroj: Yiqin Fu 2018

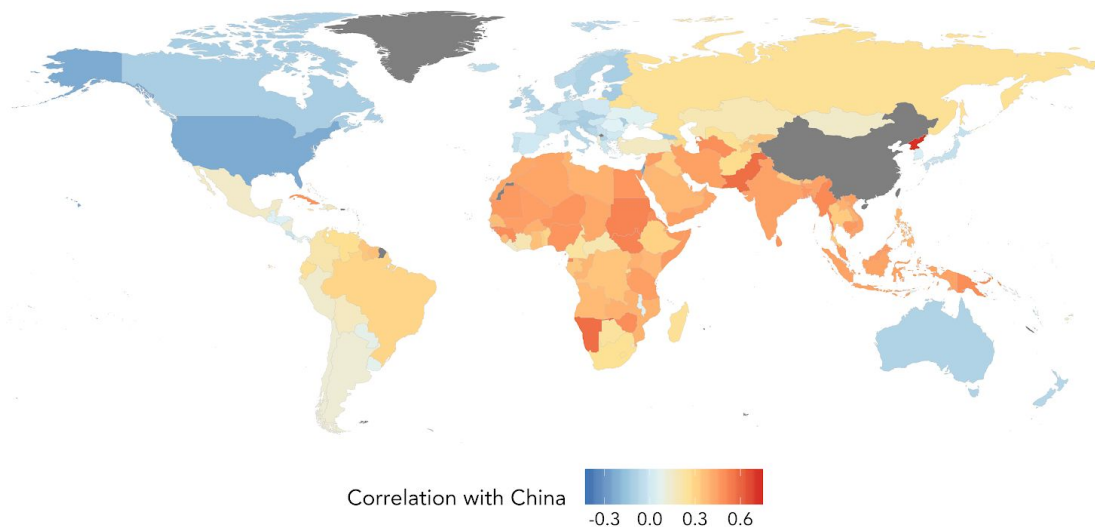
V případě Afriky tak můžeme vidět, že nejméně shodných hlasů kromě již zmíněného Jižní Súdánu, vykázalo také Malawi a Pobřeží slonoviny. Nicméně, jak můžeme vidět, jejich míra shody se pohybuje kolem 70 až 80 procent, což je podstatně více než v případě ostatních nejméně shodných případů. V případě Malawi se jedná o dlouholetého spojence Taiwanu – diplomatické vztahy s ním Malawi rozvázalo až v roce 2007 (Wine 2008). Pobřeží slonoviny vykazuje shodu 79,36 procent a s tímto číslem je třetí nejméně stejně hlasující zemí v rámci Afriky, což poukazuje na to, že míra shody napříč kontinentem, je celkově opravdu vysoká. V porovnání například s

Asií, kde se vyskytují země, které obsadily příčky nejvyšší jako Severní Korea, Kambodža, či Pakistan. Na jejich opačném konci seznamu se vyskytují státy jako Izrael se shodou kolem 26 procent, či Japonsko s 50 procentní shodou.

Vyobrazení na mapě nám pak poskytuje přehledné znázornění výše popsaného a umožňuje komparaci jednotlivých částí světa. Můžeme vidět, že obecně jsou v Africe, Asii a na Blízkém Východě koncentrovány země shodně hlasující v kontrastu s Evropou a Spojenými státy. Jak bylo možné vidět v první tabulce, asijské státy vykazují ještě vyšší míru shody, než státy Afriky. To může být způsobeno kulturní, geografickou, či historickou blízkostí. Zároveň se opět jedná o nedemokratické režimy. V obou případech můžeme nalézt také souvislost v postkoloniální minulosti, což může vést ke spíše negativnímu postoji k západu a naopak pozitivnímu vnímání Číny jako země, která byla na rozvojové úrovni a následně dosáhla vyspělosti.

Mapa: Hlasovací shoda v rámci světa

United Nations General Assembly Resolutions, Voting Patterns Compared to China's

Zdroj: Yiqin Fu 2018

Čína obecně zastává několik principů zahraniční politiky, mezi hlavní patří princip nezasahování do politiky ostatních států, popsany výše, územní integritu, související s politikou jedné Číny, či princip multilateralismu. To zdůraznil i hlavní diplomat Wang Yi při zahájení

(posledního) 74. Zasedání OSN. „Podle oficiálního vyjádření vlády, se ČLR staví k OSN jako k centru mezinárodní politiky” (Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China 2019). Zdůraznil princip suverenity a nezávislosti, který zastávají pro sebe, i všechny ostatní státy. Stejně tak hovořil o tom, že ČLR je připravena podělit se o své zkušenosti s rozvojem a poskytnout pomoc, ale nadále nikomu svůj model rozvoje nevnucovat⁴⁴ (Hu, 2019).

⁴⁴ Dále hovořil o Smlouvě o jaderných silách střednědobého dosahu a zdůraznil, že Čína je proti rozmístění raket střední velikosti v Asii a Tichomoří. Dále zdůraznil nutnost řešit íránskou jadernou dohodu, Izraelsko-palestinský konflikt a situaci v Afghánistánu (Hu 2019).

5.2. Výsledky zkoumání

Na předchozích stranách jsme měli možnost vidět, jak si ve shodnosti hlasování s Čínou stojí jednotlivé země napříč celým světem a jednotlivých kontinentů. Při analýze se práce pokusila nastínit možné příčiny jejich rozhodování a poukázat na možné společné znaky zemí s nejvyšší a naopak nejnižší mírou shody. Nyní se práce zaměří na příčiny a možná vysvětlení, což povede ke zhodnocení a tedy potvrzení, či vyvrácení hypotézy práce.

Pro vyhodnocení hypotézy práce, podepřené teoretickými předpoklady, byla provedena lineární regresní analýza, kdy nezávisle proměnnou představovala míra shody hlasování afrických států s Čínou ve Valném shromáždění OSN a závisle proměnnou pak představovala ekonomická spolupráce vyjádřená třemi indikátory – obchod, PZI a půjčky. Pro kontrolu byly ustaveny tři kontrolní proměnné – HDP PPP, nerostné bohatství a charakter režimu.

Analýza probíhala pomocí několika regresních modelů a případem byl vždy jeden africký stát – celkem tedy bylo analyzováno 52 případů. Jelikož byly stanoveny tři indikátory čínského ekonomického vlivu (obchod, investice a půjčky), bylo provedeno šest modelů. Pro každý jeden jev model samostatný a také model, ve kterém jsou zahrnuty kontrolní proměnné⁴⁵. Nadcházející tabulka interpretuje zjištěné výsledky. Zároveň můžeme vidět, že R Square⁴⁶ – tedy kolik procent variance dokáže daný model vysvětlit je poměrně nízký⁴⁷ (12 %)⁴⁸, což znamená, že vysvětlení nedokážou pokrýt komplexnost tohoto problému. To z velké části sděluje, že námi vybrané proměnné nejsou dostatečně silným vysvětlujícím faktorem pro vysvětlení shody v hlasování afrických států a ČLR.

⁴⁵ Všechny proměnné byly před analýzou standardizovány.

⁴⁶ Predikce úspěšnosti modelu – udává informaci jak velké procento případů dokáže daná proměnná vysvětlit. Jedná se tedy o podíl počtu případů, které dokáže vysvětlit vůči celkovému počtu případů. Udává se v hodnotě 0 až 1 s tím, že 0 nevysvětlí žádný a 1 vysvětlí všechny případy (Mareš et al. 2015: 324–325).

⁴⁷ Modely zahrnující pouze ekonomické proměnné vykazují velmi nízké hodnoty (pro první model 0.002, pro třetí 0.015 a pro pátý 0.062).

⁴⁸ Jako průměr všech hodnot R-sqr.

Jak můžeme vidět díky R-sqr, model s mnohonásobnou lineární regresí (tedy se zahrnutím kontrolních proměnných je výrazně úspěšnější. Dokáže vysvětlit až čtvrtinu případů. Konkrétně můžeme vidět, že vysvětlí v průměru tedy 25 procent (pro druhý 0.252, pro čtvrtý 0.267 a pro šestý 0.260). Což je poměrně vysoká hodnota. Je však nutné si uvědomit, že vzhledem k hodnotám je zásadní polity index, který výrazně tuto hodnotu zvyšuje ve všech třech modelech.

Tabulka č. 3 Výsledky regresních modelů

Vysvětlující proměnná	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4	Model 5	Model 6
Trade	0.048	0.112				
	(0.141)	(0.135)				
Loan			0.123	0.168		
			(0.140)	(0.130)		
Investment					0.250	0.162
Kontrolní proměnné					(0.136)	(0.129)
Polity		0.432**		0.432**		0.390**
		(0.139)		(0.138)		(0.142)
GDP PPP		0.088		0.081		0.099
		(0.133)		(0.130)		(0.129)
Resources		-0.119		-0.122		-0.106
		(0.144)		(0.140)		(0.138)
Konstanta	-6.05	-0.005	-5.77	-0.005	-5.77	-0.005
	(0.141)	(0.126)	(0.140)	(0.124)	(0.136)	(0.124)
Počet případů	52	52	52	52	52	52
R-sqr	0.002	0.252	0.015	0.267	0.062	0.260

Zdroj: Autorky vlastní

Statistická významnost: ***p<0.001, **p<0.01, *p<0.05, +p<0.1

Standardní chyby jsou uvedené v závorkách.

Než bude pokračovat analýza jednotlivých výsledků, je třeba zmínit výsledky vzájemných korelací mezi proměnnými. Nadcházející tabulka ukazuje vzájemné korelace mezi proměnnými. Jak můžeme vidět, u proměnných obchod a půjčky vyšly podobné a velmi vysoké hodnoty. Nezávisle proměnné by neměly být mezi sebou příliš vysoce korelovány. To značí multikolinearitu. Jedna nezávisle proměnná by byla shledána statisticky nevýznamná a výsledky regrese by tak nebyly spolehlivé. Obě proměnné tak nemohou být zahrnuty do jednoho modelu. Z tohoto důvodu je vždy nutné jednu vyřadit⁴⁹.

Tabulka č. 4 Vzájemné korelace mezi nezávisle proměnnými

		Correlations					
		trade	loan	invest	polity	gdp	resorces
trade	Pearson Correlation	1	,842**	,439**	-,106	,221	,316*
	Sig. (2-tailed)		,000	,001	,452	,116	,022
	N	52	52	52	52	52	52
loan	Pearson Correlation	,842**	1	,265	-,075	,190	,231
	Sig. (2-tailed)	,000		,057	,597	,178	,099
	N	52	52	52	52	52	52
invest	Pearson Correlation	,439**	,265	1	,208	,110	,033
	Sig. (2-tailed)	,001	,057		,140	,436	,818
	N	52	52	52	52	52	52
polity	Pearson Correlation	-,106	-,075	,208	1	,105	-,399**
	Sig. (2-tailed)	,452	,597	,140		,458	,003
	N	52	52	52	52	52	52
gdp	Pearson Correlation	,221	,190	,110	,105	1	,069
	Sig. (2-tailed)	,116	,178	,436	,458		,628
	N	52	52	52	52	52	52
resorces	Pearson Correlation	,316*	,231	,033	-,399**	,069	1
	Sig. (2-tailed)	,022	,099	,818	,003	,628	
	N	52	52	52	52	52	52

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Zdroj: Autorky vlastní

⁴⁹ Dvě vysoce vzájemně korelované proměnné často znamenají, že obě indikují podobný jev.

Již zmíněný výsledek R Square nám říká, že vysvětlující hodnota je poměrně nízká. Konkrétní výsledky jednotlivých proměnných nepodporují hypotézu práce. Výsledky analýzy naznačují, že vzájemný obchod mezi africkými státy a Čínou nemá silný a statisticky významný vliv na hlasovací shodu. Ani hodnota půjček nevykazuje dostatečně silné výsledky na to, abychom ji mohli interpretovat jako vysvětlení pro podobu hlasování. Investice mají relativně silný vliv, ale je významný pouze v modelu bez kontrolních proměnných. Celkově tedy výsledky analýzy nepodporují hypotézu o vztahu mezi ekonomickou spoluprací a shodným hlasováním. Přesto, že jsme viděli na jednotlivých příkladech v předchozí části zajímavé souvislosti mezi investicemi u jednotlivých států, samotné ekonomické faktory tedy komplexně nedokážou vysvětlit politické rozhodování států natolik, abychom jimi mohli argumentovat pro celý kontinent. Výsledky tudíž nepodporují ani teorii konvergence moci, ani nákupu hlasů. A také nám to poskytuje informaci, že státy spolu mohou čile obchodovat, aniž by spolu spolupracovaly výrazněji politicky.

Naopak můžeme nalézt zajímavou shodu mezi kontrolními proměnnými. Jedná se o charakter režimu – tedy míra demokracie vyjádřená polity indexem, která má silný a statisticky významný vliv ve všech modelech. ČLR je obecně označována za nedemokratický režim s velmi nízkými hodnotami napříč indexy svobody a demokracie⁵⁰. Zde tedy můžeme hovořit o zjištění, že státy s nižší úrovní demokracie hlasují častěji shodně s Čínou. To lze chápat jako v souladu s další literaturou, která například pojednává o hlasovací shodě USA s ostatními státy (jako například Carter a Stone 2014), kdy autoři dochází k závěru, že státy s vyšší úrovní demokracie častěji hlasují shodně s USA, což podporuje hypotézy o spolupráci demokratických států mezi sebou. Dále je toto zjištění v souladu s myšlenkami práce *Ties to the Rest: Autocratic Linkages and Regime Survival*, od autorů Tansey, Koehler a Schmotz (Tansey, Koehler a Schmotz 2016), či *International Cooperation of Authoritarian Regimes: Toward a Conceptual Framework* autorů Erdmann, Bank, Hoffmann a Richter (Erdmann, Bank, Hoffmann a Richter 2013). Tyto tituly se zabývají spoluprací autoritářských států mezi sebou.

⁵⁰ Čína je klasifikována například organizací Freedom House jako NOT FREE (Freedom House 2020).

Takový případ jednoznačně ilustruje například Somálsko, Džibutsko, Zimbabwe a Súdán, které jak bylo vidět v předchozí části analýzy vykazují nejvyšší hlasovací shodu s ČLR v rámci kontinentu. Jedná se o nedemokratické⁵¹ režimy, které dlouhodobě s Čínou spolupracují. S tím souvisí i výše zmíněný prodej čínských zbraní do těchto zemí. V případě Zimbabwe jsme mohli vidět i podporu a spolupráci přímo v OSN například v roce 2004, kdy ČLR a Zimbabwe spolupracovali v UNHCR, aby předešli přijetí rezoluce, která by usvědčovala obě země z porušování lidských práv (Taylor 2010: 108).

To, že charakter režimu hraje roli při fungování v rámci OSN ilustruje například nedávné prohlášení některých států týkající se čínského nedodržování lidských práv. V červenci 2019 podepsali zástupci 37 zemí společný dopis pro UNHRC, v němž brání čínské zacházení s Ujgury a dalšími skupinami muslimských menšin v oblasti Sin-ťiang. Tento dopis byl reakcí na dopis 22 zemí (Austrálie, Rakousko, Belgie, Kanada, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Německo, Island, Irsko, Japonsko, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Nizozemsko, Nový Zéland, Norsko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko a Velká Británie) adresovaný prezidentovi UNHCR a nejvyššímu komisaři pro lidská práva, který vyzýval ČLR k zastavení jejich postupu vůči těmto menšinám v Sin-ťiang.

Dopis, který stojí na straně Číny podepsaly tyto země: Alžírsko, Angola, Bahrajn, Bělorusko, Bolívie, Burkina Faso, Burundi, Kambodža, Kamerun, Komory, Kongo, Kuba, Konžská demokratická republika, Egypt, Eritrea, Gabon, Kuvajt, Laos, Myanmar, Nigérie, Severní Korea, Omán, Pákistán, Filipíny, Katar, Rusko, Saúdská Arábie, Somálsko, Jižní Súdán, Súdán, Sýrie, Tádžikistán, Togo, Turkmenistán, Spojené arabské emiráty, Venezuela a Zimbabwe. Zde můžeme vidět jasný příklad podpory nedemokratických států mezi sebou. Jasně vidíme, že druhou skupinu tvoří africké státy a státy blízkého východu, které jsou samy často kritizovány za porušování lidských práv v rámci jejich nedemokratických režimů (Putz 2019). Zároveň to

⁵¹ Ty jsou klasifikovány organizací Freedom House hodnotami v rozmezí 7 až 24 ze 100 (Freedom House 2020).

poukazuje na slabiny výzkumu pomocí hlasovací shody v rámci Valného shromáždění, protože nedokáže zahrnout takové situace.

Obecně vzato, by tedy bylo možné argumentovat, že na podobu hlasování a shodu s ČLR má nejsilnější dopad charakter režimu. Na to má vliv z velké části čínský přístup k mezinárodní politice jako takové. Konkrétně již několikrát zmíněná politika nezasahování, oficiálně Čínou propagovaná od roku 1954. „*Tato politika vychází z pěti principů mírového soužití: vzájemného respektování svrchovanosti a územní celistvosti, vzájemného neútočení, nezasahování do vnitřních záležitostí druhých, rovnosti, vzájemného prospěchu a mírové soužití*“ (Iyasu 2013). Účelem ustanovení této politiky bylo oslovit nekomunistické země v Asii a navázat vztahy s nově vzniklými postkoloniálními státy v Africe.

Ty ji vnímaly (a dosud vnímají) pozitivně, protože představovala alternativu⁵² politiky Západu, a tzv. „Washingtonského konsensu“. Čína tedy nevyžaduje žádné změny v oblasti demokracie, či lidských práv⁵³ na těchto státech⁵⁴. A právě tato politika tak vyhovuje autoritářským státům, které by jinak podobné spolupráce jaké dosahují s Čínou, se západem nikdy nedosáhly. „*Rozvojová politika Pekingů zakrývá možnost vidět, že čínská ekonomická a politická podpora může poskytovat africkým politikům volnost při zneužívání veřejných prostředků, nebo manipulovat s institucemi k dosažení svých cílů*“ (Taylor 2010: 108). Díky tomu, je možné vysvětlit jejich spolupráci tím, že právě proto, ji budou at' již z vděčnosti, či na základě postranní úmluvy, podporovat na mezinárodní úrovni. Jinými slovy, „*Mnoho afrických lídrů jednoduše nesdílí západní zájmy. Vnímají tak politický vstup ČLR do Afriky naprosto odlišně, než západní kritici, kteří nazývají Čínu patronem špatného vládnutí*“ (Taylor 2010: 108).

⁵² Přispěl také důraz na stát, jako na hlavního aktéra hospodářského rozvoje, na rozdíl od západního důrazu na soukromý sektor, který byl v afrických státech dosud nevypělý (Iyasu 2013).

⁵³ „*Víte co to jsou lidská práva? Základní lidské právo je přežití a rozvoj, řekl ministr zahraničních věcí, když byl dotázán na čínské investice v souvislosti s porušováním lidských práv v Súdánu a Středoafričské republice*“ (Taylor 2010: 94).

⁵⁴ V Radě bezpečnosti se Čína často zdržuje hlasování o usneseních, která ukládají sankce nebo intervence, místo vetování, díky čemuž nemusí princip nezasahování opustit (Iyasu 2013).

V neposlední řadě je třeba se vyjádřit k výsledkům zbylým kontrolních proměnných. Vlastnictví nerostných surovin snižuje shodu při hlasování, ale tento vliv není statisticky významný, což je zajímavé zjištění, které lze interpretovat vícero způsoby. Jednak by se dalo tvrdit, že si daný stát uvědomuje že ČLR má silný zájem právě o tyto komodity a tudíž nemusí nutně tolik vycházet vstříc jejich politickým zájmům. „*Pro Čínu jsou zásadní země bohaté na nerostné suroviny. Konkrétně ropa v Angole⁵⁵, Nigérii a Súdánu, měď v Zambii a kobalt v Demokratické republice Kongo, uran v Namibii*“ (ČT 24 2018). Mezi 10 nejbohatších zemí Afriky patří Nigérie, Jižní Afrika, Angola, Rovníková Guinea, Gabun, Súdán, Tanzanie, Zambie, Botswana a Konžská republika, které se ani v případě seznamu států řazených podle shody nenacházely nikterak vysoko (Izvorski 2018). Jak jsme mohli vidět v předchozích částech, kde práce nastínila spolupráci ČLR s konkrétními zeměmi, které jsou na špičce seznamu shodného hlasování, zajištění surovin hraje v rámci jejich vztahů silnou roli. Nicméně vysvětlující sílu mají nižší. Zároveň se ukázalo že země, které jsou ekonomicky silnější, hlasují častěji shodně s Čínou, nežli státy chudé, ale vysvětlující role je jen velmi nízká.

Výsledky analýzy tedy nepotvrdily vytyčenou hypotézu, založenou na úvaze, že vyšší ekonomická spolupráce povede k vyšší spolupráci na úrovni politické. Zároveň je nutné poukázat na omezení těchto výsledků. Prvním z nich je neschopnost zohlednit vedlejší vlivy, které působí na rozhodování států. Zároveň by bylo vhodné zahrnout více forem ekonomické spolupráce, jako například rozvojová pomoc o níž jsou data častokrát zkreslená, či obchod se zbraněmi, který mezi Čínou a Afrikou kvete a jeho hodnoty jsou také zpochybňovány. To jsou zajímavé ukazatele, které by mohly poskytnout hlubší vhled do těchto vztahů. Dalším vhodným rozšířením by bylo doplnit tyto výsledky pomocí kvalitativních studií, či se zaměřit na selekci a to jak časově, tak na jednotlivé státy, nebo i vytvořit klíč k selekci rezolucí. Dalším zajímavým aspektem by mohlo být hlubší prozkoumání spojitosti hlasování a charakteru režimu a zjistit jestli za tímto vztahem nestojí ještě další faktory a nejedná se tak o nepravou korelaci.

⁵⁵Například Angola poskytla Čína dvě miliardy dolarů za zvýhodněné půjčky, které jí umožnily vyhnout se provádění reforem požadovaných západními dárci. Angola následně přislíbila nepřetržité dodávky ropy (Wolfe 2007).

Výsledky této analýzy tak ukazují, že obchodní výměna a celkově ekonomické vztahy nejsou jediným aspektem pro spolupráci a zisk podpory na mezinárodní úrovni. A státy Afriky nejsou výrazněji ovlivněny tím, zda s Čínou obchodují, či získávají jiné formy této spolupráce. Výsledky tak podporují spíše teorie o spolupráci nedemokratických států s nedemokratickými a naopak, díky tomu, že charakter režimu vykázal největší vysvětlovací schopnost.

Závěr

Cílem práce bylo potvrdit, či vyvrátit hypotézu o vlivu Číny na africké státy a jejich hlasování v rámci OSN. Hlavní myšlenkou bylo, že s vyšší mírou ekonomické spolupráce poroste také spolupráce v oblasti politické. Jinak řečeno, státy, které mají silnější ekonomické vztahy s Čínou, budou hlasovat častěji souhlasně s ČLR než státy, které mají tyto vztahy na nižší úrovni.

Tato hypotéza vycházela z teoretických předpokladů, které objasnila první kapitola práce, která sloužila jako teoretický rámec. Vzhledem ke snaze o ucelený přehled myšlenkového postupu této práce, bylo představeno teorií několik. Práce stručně nastínila teoretická východiska o postavení silného státu v mezinárodním prostředí, aby hned na začátku objasnila, proč je důležité se Čínou a jejím vlivem na africké státy zabývat. Následně se krátce vyjádřila k teoriím, které objasňují postavení mezinárodních institucí, jejich funkci a důležitost, díky čemuž objasnila, proč je analýza hlasování vhodným nástrojem pro měření zahraničněpolitické spolupráce. Hlavní částí pak bylo představení východisek teorie konvergence moci, která vysvětluje vztah mezi ekonomickou spoluprací a jejím přeléváním do oblasti zahraniční politiky. Poslední částí teoretického rámce pak jsou úzce specifikované koncepty neformálního vládnutí a kupování hlasů, které specifikují procesy uvnitř institucí, které mohou vysvětlovat, jak některé státy využívají svou ekonomickou moc a bohatství k prosazení svých zájmů za pomoci ostatních (často chudších a slabších) států. Druhá část práce mapovala čínsko-africké vztahy se zaměřením na oblast ekonomické spolupráce. Pro kontextuální zasazení byl stručně představen jejich historicko-politický vývoj spolupráce. Následně pozornost směřovala především k ekonomickým ukazatelům, které práce definovala jako indikátory ekonomické spolupráce – tedy závisle proměnné následující analýzy.

Pro potvrzení či vyvrácení hypotézy práce byla provedena regresní analýza souhlasného hlasování Číny s africkými státy, která pokrývala období let 2000 až 2018. Toto období bylo zvoleno, protože v době studené války mělo největší vliv ideologické rozdělení východ-západ a po skončení studené války ještě ČLR nebyla tak silným

hráčem a vztahy s Afrikou byly velmi omezené. Rapidní ekonomický růst ČLR je spojen s přelomem tisíciletí, a proto byl jako počáteční rok analýzy zvolen rok 2000. Dataset použitý v této práci se skládá ze záznamů o hlasování 52 států během 18 let. Tato data jsou následně vztažena k ekonomické spolupráci, která je vyjádřena pomocí třech indikátorů – obchod, PZI a půjčky.

Analýza nepotvrdila hypotézu, že výsledky hlasování Valného shromáždění OSN jsou ovlivněny mírou ekonomické spolupráce. Ani obchod, ani bankovní půjčky se neukázaly jako vysvětlující pro míru shody v hlasování. Pouze přímé zahraniční investice vykazují relativně silný vliv, ale ten je významný pouze v modelu bez kontrolních proměnných. Jako nejvlivnější faktor se ukázala kontrolní proměnná charakter režimu vyjádřená pomocí polity indexu. Tento výsledek tedy lze interpretovat tak, že státy, které jsou méně demokratické častěji hlasují stejně jako Čína. Vlastnictví nerostných surovin snižuje shodu při hlasování, ale vliv není statisticky významný, ekonomická síla země se jako vysvětlující proměnná také neukázala dostatečně silná. Možná omezení tohoto výzkumu mohla být způsobena množstvím dostupných údajů. Například zařazení zahraniční ekonomické pomoci by mohlo být vhodným rozšířením práce, ale vzhledem k nízké relevanci těchto dat by byl výsledek zkreslující. Alternativou, vůči vysvětlení pomocí ekonomických vztahů, by mohla být analýza zahrnující více proměnných jako je diplomacie, kulturní, vědecká či bezpečnostní spolupráce.

Tato práce může sloužit jako odrazový můstek pro různá další zkoumání. Při aplikování kvalitativních metod by bylo možné rozšířit tento výzkum například o případové studie jednotlivých rezolucí selektovaných na základě zahraničně politických cílů Číny. Stejně tak by mohlo být zajímavým rozšířením například kvalitativní analýza jednotlivých států a jejich hlasování ve vztahu k Číně s ohledem na jejich vývoj v čase, či na vybraná témata. Dalším zajímavým aspektem by mohl být vliv ideologického charakteru režimu v rámci pravolevého spektra a zaměřit se tak na otázku, zda spolu s Čínou spolupracují spíše levicové vlády. Působení Číny ve světové politice a její vliv na státy Afriky je více než zajímavý fenomén, který si zaslouží více pozornosti. Přesto, že se čínská přítomnost v Africe projevuje v mnoha oblastech

a spolupráce roste, je nutné přistupovat opatrně k tvrzením, zda například Čína kupuje hlasy států k prosazení svých zájmů pomocí ekonomické spolupráce. Bilaterální vztahy Afriky a Číny se budou prohlubovat a s tím bude ještě zajímavější sledovat spolupráci na úrovni multilaterálních organizací a s novými daty bude možné rozšířit a vylepšit stávající výzkum.

Zdroje

Literatura

Bailey, Michael A., Strezhnev, Anton a Voeten, Erik . 2017. „Estimating Dynamic State Preferences from United Nations Voting Data.” *Journal of Conflict Resolution* 61 č. 2: 430–456.

Barro, Robert, a Lee Jong-Wha. 2005. „IMF Programs: Who is Chosen and what are the Effects?” *Journal of Monetary Economics* 52, č.7: 1245–1269.

Brautigam, Deborah. 2013. „Is US FDI to Africa more transparent than China?”. *China africa research initiative*. 7. Ledna 2013. Dostupné na:
<http://www.chinaafricarealstory.com/2013/01/is-us-fdi-to-africa-more-transparent.html>
(7. 4. 2020).

Butcher, Luke. 2011. *Chinese Involvement In Somalia: Policy Change or Status Quo?*
Aston: Aston University

Carter, B. David a Stone, Randall, W. 2014. „Democracy and Multilateralism: The Case of Vote Buying in the UN General Assembly“. *International Organization* 69, č. 1, 1–33.

Carter, B., David. a Stone, Randall. W. 2010. „Sincere or Strategic? US Aid Disbursements and Voting in the United Nations General Assembly”. *International Organization* 69 č.1: 1–33.

Conteh-Morgan, Earl. 2017. „China's Arms Sales in Africa“. Oxford Research Group.
Dostupné na:
https://www.oxfordresearchgroup.org.uk/blog/chinas-arms-sales-in-africa?fbclid=IwAR2vaqu8899hQdb11eNooKBS4y5Pll9xqi_RiKo1i3M0hd21SI0mBpMkfH8 (7. 4. 2020).

Dickey, Shelly. 2001. *Worldmark Encyclopedia of the Nations - United Nations*. 10. Vyd. Detroit: Gale group.

Dreher, A. et al. 2016. „Apples and Dragon Fruits: The Determinants of Aid and Other Forms of State Financing from China to Africa”. *Working paper*. č. 620. University of Heidelberg Department of Economics Discussion Paper Series. University of Heidelberg

Dreher, Axel a Sturm, Jan-Egbert. 2006. „Do IMF and World Bank influence voting in the UN general assembly?” *Working papers* č. 06-137. ETH Zurich KOF Swiss Economic Institute.

Dreher, Axel a Vaubel, Roland. 2004. „Do IMF and IBRD Cause Moral Hazard and Political Business Cycles? Evidence from Panel Data”. *Open Economies Review* 15, č. 1, 5-22

Dreher, Axel a Jensen, Nathan. 2007. „Independent Actor or Agent? An Empirical Analysis of the Impact of U.S. Interests on International Monetary Fund Conditions.” *The Journal of Law and Economics* 50, č.1, 5-24.

Eldar, Ofer. 2008. „Vote-trading in International Institutions”. *European Journal of International Law* 19, č 1, 3-41

Erdmann, Gero, Bank, André, Hoffmann, Bert a Richter, Thomas. 2013. „International Cooperation of Authoritarian Regimes: Toward a Conceptual Framework”. *GIGA Working Paper* č. 229. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/resrep07579?seq=1#metadata_info_tab_contents (7. 4. 2020).

Farmer, Brian, R. 1999. *The Question of Dependency and Economic Development: A Quantitative Analysis*. Lanham: Lexington Books.

Fleck, Robert a Kilby, Christopher. 2006. „How Do Political Changes Influence US Bilateral Aid Allocations? Evidence from Panel Data.“ *Review of Development Economics* 10, č. 2, 210-223.

Flores-Macía, Gustavo A. a Kreps, Sarah E. 2013. „The Foreign Policy Consequences of Trade: China's Commercial Relations with Africa and Latin America, 1992–2006.“ *The Journal of Politics* 75, č. 2, 357–371.

Graham, Suzanne. 2016. *Democratic South Africa's Foreign Policy: Voting Behaviour in the United Nations*. London: Palgrave Macmillan.

Hasenclever, Andreas a Mayer, Peter a Rittberger, Volker. 1997. *Theories of International Regimes*. Cambridge: Cambridge University Press

Havenga, Marthinusa a McGregor, Andrew. 2019. „China's growing reach in Africa: are we seeing a fair trade?“ *The Africa report*. Dostupné na: <https://www.theafricareport.com/17380/chinas-growing-reach-in-africa-are-we-seeing-a-fair-trade/> (7. 4. 2020).

Hirschman, Albert, O. 1945. *National Power and the Structure of Foreign Trade*. California: University of California Press,

Ikenberry, John. G. 2001. „Getting Hegemony Right“. *The National Interest* 63: 17-24.

Jackson, Robert a Sorensen, George. 2010. *Introduction to International Relations: Theory and Approaches*. New York: Oxford University Press.

Jeanneney, Sylviane a Hua, Ping. 2015. „China's African Financial Engagement, Real Exchange Rates and Trade between China and Africa“ *Journal of African Economies* 24 č.1, 1-25.

Kaplan, S.B. 2016. „Banking unconditionally: the political economy of Chinese finance in Latin America. *Review of International Political Economy* 23 č. 4, 643-676.

Karlas, Jan. 2007. „Současné teorie mezinárodních institucí”. *Mezinárodní vztahy*. 42, č. 1, 66-85

Kastner, S. L. 2016. „Buying Influence? Assessing the Political Effects of China’s International Economic Ties”. *Journal of Conflict Resolution* 60, č. 6. 980-1007.

Keohane, Robert O. 1984. *After Hegemony: Cooperation and Discord in the World Political Economy*. Princeton: Princeton University Press.

Kilby, C. 2008. „The Political Economy of Conditionality: An Empirical Analysis of World Bank Loan Disbursements”. *Journal of Development Economics* 89, č. 1: 61–61.

Kim, S. Y., a Russett, B. 1996. „The new politics of voting alignments in the United Nations General Assembly”. *International Organization* 50. č. 4. 629-652.

Kindleberg, Charles P. 1973. *The World in Depression, 1929-1939*. California: University of California Press.

Kirkpatrick, Jeanne. 1984. Introductory Statement Voting Patterns in the UN General Assembly “Voting Practices in the United Nations: A Yearly Analysis by the Department of State.” United Nations Collection of Princeton University Library. United Nations Depository Library č. 007, Dostupné na: <http://www.princeton.edu/%7Esbwhite/un/1983-I.pdf> (7. 4. 2020).

Kirkpatrick, Jeanne. 1984. US participation in the United Nations. The Department of State Bulletin 84. Washington D.C. Office of Public Communication, Bureau of Public Affairs.

- Kugler, Jacek a Tammen, Ronald, L. 2006. „Power Transitions and China-US Conflicts.“ *Chinese Journal of International Politics* 1, č. 1: 35-55. Dostupné na: <http://cjjp.oxfordjournals.org/cgi/content/full/1/1/35> (7. 4. 2020).
- Lai, David. 2011. *The United States and China in Power transition*. Carlisle: Strategic Studies Institute.
- Li, X. 2016. *China's growing outward direct investment: a quantitative analysis of the political impact*. Washington DC: Georgetown University. Faculty of the Graduate School of Arts and Sciences. Master Thesis.
- Link, Jordan. 2019. „Neither Tightening Nor Loosening the Belt: Chinese Lending to African BRI Signatories“. *China-Africa Research Initiative*. Dostupné na: <http://www.chinaafricarealstory.com/2019/04/neither-tightening-or-loosening-belt.html> (7. 4. 2020).
- Lockwood, Natalie J. 2013. „International Vote Buying“. *Harvard International Law Journal* 54, č. 1, 97-156.
- Lai, David. 2011. *The United States and China in Power transition*. Carlisle: Strategic Studies Institute.
- Liu, Guoli. 2016. *China Rising: Chinese Foreign Policy in a Changing World*. London: Palgrave Macmillan.
- Mareš, Petr, Rabušic, Ladislav a Soukup, Petr. 2015. *Analýza sociálněvědních dat (nejen) v SPSS*. Brno: Masarykova univerzita
- Meardon, Stephen. 2013. „On Kindleberger and Hegemony: From Berlin to M.I.T. and Back“. *Working Paper Series*. Paper 4. Economics Department. Dostupné na: <http://digitalcommons.bowdoin.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1003&cont> (7. 4. 2020).

- Mearsheimer, John J. 1994. The False „Promise of International Institutions’’. *International security* 19, č. 3, 5–49.
- Meier, Kenneth J. a Brudney, Jeffrey L. 2012. *Applied Statistics for Public Administration*. 8th ed. Boston: Wadsworth
- Miller, Nicholas R. Logrolling. 1977. „Vote Trading, and the Paradox of Voting: A Gametheoretical Overview’’. *Public Choice* 30, č 1, 51-75
- Morgenthau, Hans.1948. *Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace*. New York: Alfred A. Knopf
- Nye, Joseph. 2002. *The Paradox of American Power*. New York: Oxford University Press.
- Okano-Heijmans, Maaïke, van der Putten, Frans-Paul, van Schaik, Etienne Béchard Louise a Sundar Vishwesh. 2018. *A United Nations with Chinese characteristics?* Hague: Netherlands Institute of International Relations ‘Clingendael’
- Organski, Kenneth, Abramo, Fimo. 1958. *World Politics*. New York: Alfred Knopf Publisher.
- Renard, Mary-Françoise. 2011. „China’s Trade and FDI in Africa“. African Development Bank Group. *Working Paper Series* č. 126, Dostupné na: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.360.7493&rep=rep1&type=pdf> (7. 4. 2020).
- Røiseland, Asbjørn. 2011. *Informal governance*. In: Badie, Bertrand a Berg-Schlosser, Dirk a Morlino, Leonardo eds. 2011. *International Encyclopedia of Political Science*. Thousand Oaks: Sage publications ltd.

Simmons, Beth a Martin, Lisa L. 2002. *International Organizations and Institutions*. In: Carlsnaes W., Risse T. and Simmons B. A. (Eds.) *Handbook of International Relations*. London: Sage str. 192-211

Stahl, Anna, Katharina. 2016. China's Relations with Sub-Saharan Africa. *IAI Working paper* 16. Istituto Affari Internazionali. Dostupné na: <https://www.iai.it/sites/default/files/iaiw1622.pdf> (7. 4. 2020).

Stone, Randall W. 2011. *Controlling Institutions: International Organizations and the Global Economy*. Cambridge: Cambridge University Press.

Stone, Randall, W. 2004 "The Political Economy of IMF Lending in Africa." *American Political Science Review* 98, č. 4. 577-92.

Stone, Randall, W. 2008. "The International Monetary Fund: A Review of the Recent Evidence." *Review of International Organizations* 3, č. 2, 123-149.

Strüver, Georg. 2016. „What Friends Are Made of: Bilateral Linkages and Domestic Drivers of Foreign Policy Alignment with China”. *Foreign Policy Analysis* 12, č. 2, str. 170–191.

Sykes, Alan, O. 1993. An Introduction to Regression Analysis. *Working Paper* No. 20. Coase-Sandor Institute for Law & Economics. Dostupné na: http://chicagounbound.uchicago.edu/law_and_economics/51/ (7. 4. 2020).

Tansey, Oisín, Koehler, Kevin a Schmotz, Alexander. 2016. „Ties to the Rest: Autocratic Linkages and Regime Survival“. *Comparative Political Studies* 50 č.9, 1–34.

Taylor, Ian. 1998. „China's Foreign Policy towards Africa in the 1990s“. *The Journal of Modern African Studies* 36, č. 3, 443-460.

Taylor, Ian. 2010. *China's New Role in Africa*. Lynne Rienner Publishers.

Thacker, Strom C. 1999. „The High Politics of IMF Lending,” *World Politics* 52, no. 1 38–75.

Thomson, Robert et al. Eds. 2006. *The European Union decides*. Cambridge: Cambridge University Press.

Urdinez, Francisco et al. 2016. *Economic Statecraft and U.S. Hegemony in Latin America: An Empirical Analysis, 2003–2014*. Miami: University of Miami.

Voeten, Erik. 2013. “Data and Analyses of Voting in the United Nations General Assembly.” ed. B. Reinalda. *Routledge Handbook of International Organization*, 54-66. London: Routledge.

Prameny

Noviny a časopisy

BBC. 2018. „Swaziland king renames country 'the Kingdom of eSwatini’“. *BBC*. Dostupné na: <https://www.bbc.com/news/world-africa-43821512> (7. 4. 2020).

Bodetti, Austin. 2019. „How China Came to Dominate South Sudan’s Oil“. *The Diplomat*. Dostupné na: <https://thediplomat.com/2019/02/how-china-came-to-dominate-south-sudans-oil/> (7. 4. 2020).

Brooks G. a Wohlforth William C. 2002. „American Primacy in Perspective“. *Foreign Affairs*. Dostupné na: <https://www.foreignaffairs.com/articles/united-states/2002-07-01/american-primacy-per-spec> (7. 4. 2020).

Burke, Jason. 2019. „Pomp, thin crowds and mixed feelings as Robert Mugabe is buried“. *The Guardian*. Dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/2019/sep/15/pomp-thin-crowds-mixed-feelings-as-robert-mugabe-laid-to-rest> (7. 4. 2020).

CGTN. 2018. „China pledges to support Somalia's development“. *CGTN*. Dostupné na: https://news.cgtn.com/news/3d3d514d3363444f79457a6333566d54/share_p.html (7. 4. 2020).

ČT 24. 2018. „Čína potřebuje Afriku, ale Afrika Čínu ještě víc“. *ČT 24*. Dostupné na: <https://ct24.ceska televize.cz/svet/2385610-manzelstvi-z-rozumu-cina-ma-mobily-a-vlak-y-afrika-vzacne-suroviny-a-chut-obchodovat> (7. 4. 2020).

García-Herrero, Alicia a Xu, Jianwei. 2019. „China's investment in Africa: What the data really says, and the implications for Europe“. *Bruegel*. Dostupné na: <https://bruegel.org/2019/07/chinas-investment-in-africa-what-the-data-really-says-and-the-implications-for-europe/> (7. 4. 2020).

Goh Sui Noi. 2018. „Taiwan loses third diplomatic ally this year after El Salvador breaks ties“. 21 srpna 2018 . *The straits times*. Dostupné na: <https://www.straitstimes.com/asia/east-asia/taiwan-set-to-lose-its-third-diplomatic-ally-this-year-source> (7. 4. 2020).

Hammond, Joseph. 2017. „Sudan: China's Original Foothold in Africa“. *The Diplomat*. Dostupné na: <https://thediplomat.com/2017/06/sudan-chinas-original-foothold-in-africa/> (7. 4. 2020).

Hu, Caitlin. 2019. „What China told the world at the UN General Assembly“. *CNN*. Dostupné na: <https://edition.cnn.com/2019/09/27/asia/what-china-told-the-un-intl/index.html> (7. 4. 2020).

Iyasu, Alula A. 2013. „China’s Non-Interference Policy and Growing African Concerns“. *African Arguments*. Dostupné na: <https://africanarguments.org/2013/07/18/chinas-non-interference-policy-and-growing-african-concerns/> (7. 4. 2020).

Izvorski. Ivailo. 2018. „7 surprising findings about resource-rich sub-Saharan Africa“. *Brookings*. Dostupné na: <https://www.brookings.edu/blog/future-development/2018/08/01/7-surprising-findings-about-resource-rich-sub-saharan-africa/> (7. 4. 2020).

Lyons, Kate. 2019. „Taiwan loses second ally in a week as Kiribati switches to China“. *The Guardian*. Dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/2019/sep/20/taiwan-loses-second-ally-in-a-week-as-kiribati-switches-to-china> (7. 4. 2020).

Madowo, Larry. 2019. „eSwatini - Taiwan's last friend in Africa“. *BBC*. Dostupné na: <https://www.bbc.com/news/world-africa-46831852> (7. 4. 2020).

Nyabiage, Jevans. 2019. „Why China is hoping for a peace dividend in South Sudan“. *South China Morning Post*. Dostupné na: <https://www.scmp.com/news/china/diplomacy/article/3031640/why-china-hoping-peace-dividend-south-sudan> (7. 4. 2020).

Putz, Catherine. 2019. „Which Countries Are For or Against China’s Xinjiang Policies?“. *The Diplomat*. Dostupné na: <https://thediplomat.com/2019/07/which-countries-are-for-or-against-chinas-xinjiang-policies/> (7. 4. 2020).

Smith, Elliot. 2019. „The US-China trade rivalry is underway in Africa, and Washington is playing catch-up“. *CNBC*. Dostupné na: <https://www.cnbc.com/2019/10/09/the-us-china-trade-rivalry-is-underway-in-africa.html> (7. 4. 2020).

Smith, Nicola. 2018. „Taiwan loses third diplomatic ally this year as El Salvador defects to China“. *The Telegraph*. Dostupné na:

<https://www.telegraph.co.uk/news/2018/08/21/taiwan-loses-third-diplomatic-ally-year-el-salvador-defects/> (7. 4. 2020).

South China Morning Post. 2019. „‘China has a grand, strategic plan. We don’t’: how Djibouti became a microcosm of Beijing’s growing foothold in Africa“. *South China Morning Post*. Dostupné na:

<https://www.scmp.com/week-asia/politics/article/3052343/coronavirus-china-raps-ex-singapore-diplomat-bilahari-kausikan> (7. 4. 2020).

Sow, Mariama. 2018. „Figures of the week: Chinese investment in Africa“. *Brookings*. Dostupné na:

<https://www.brookings.edu/blog/africa-in-focus/2018/09/06/figures-of-the-week-chinese-investment-in-africa/> (7. 4. 2020).

Wenjun, Chen. 2018. „Twenty years on, China-SA relations embrace a new chapter China-SA relations are creating a model for China-Africa cooperation and global South-South cooperation“. *Business Days*. Dostupné na:

<https://www.businesslive.co.za/bd/world/asia/2018-09-25-twenty-years-on-china-sa-relations-embrace-a-new-chapter/> (7. 4. 2020).

Wine, Michael. 2008. „Malawi Cuts Diplomatic Ties With Taiwan“. *The New York Times*. Dostupné na: <https://www.nytimes.com/2008/01/15/world/africa/15malawi.html> (7. 4. 2020).

Wolfe, Adam. 2007. „China's risky bet in Somalia“. *World security network*. Dostupné na:

https://www.worldsecuritynetwork.com/China-Africa/Wolfe-Adam/Chinas-risky-bet-in-Somalia?fbclid=IwAR1uD_gSnHprgTl4DPxxjEvoo297iAAOY-kDqy9seLa_TT1xmgB8gnV_dW8 (7. 4. 2020).

Yiqin, Fu. 2018. „Data Analysis: Who Votes with China, and Who Votes with the US and Europe at the UN?“ Yiqin Fu. Dostupné na:

<https://yiqinfu.github.io/posts/united-nations-general-assembly/> (7. 4. 2020).

Internetové zdroje

Africa research institute. 2012. Between extremes: China and Africa. Dostupné na:

<https://www.africaresearchinstitute.org/newsite/publications/between-extremes-china-and-africa/> (7. 4. 2020).

Freedom House. 2020. Dostupné na:

<https://freedomhouse.org/country/china/freedom-world/2020> (7. 4. 2020).

Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. 2019. *China and the United Nations: Position Paper of the People's Republic of China For the 74th Session of the United Nations General Assembly*. Dostupné na:

https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/2649_665393/t1698812.shtml (7. 4. 2020).

DATA: CHINA-AFRICA TRADE. Dostupné na:

<http://www.sais-cari.org/data-china-africa-trade> (7. 4. 2020).

China Africa Research Initiative b. *DATA: CHINESE INVESTMENT IN AFRICA*.

Dostupné na: (7. 4. 2020).

China Africa Research Initiative c. *LOAN DATABASE*. Dostupné na:

<http://www.sais-cari.org/data> (7. 4. 2020).

European bank for Reconstruction and development. *Belt and Road Initiative* (BRI). Dostupné na: <https://www.ebrd.com/what-we-do/belt-and-road/overview.html> (7. 4. 2020).

SIPRI. 2020. New SIPRI data reveals scale of Chinese arms industry. Dostupné na: <https://www.sipri.org/media/press-release/2020/new-sipri-data-reveals-scale-chinese-arms-industry> (7. 4. 2020).

Holtom, Paul et al. 2011. TRENDS IN INTERNATIONAL ARMS TRANSFERS. SIPRI Fact Sheet. *SIPRI*. Dostupné na: <https://www.sipri.org/sites/default/files/files/FS/SIPRIFS1103a.pdf> (7. 4. 2020).

Polity project IV. <https://www.systemicpeace.org/polityproject.html>
UN Library a. *UN Documentation: General Assembly*. Dostupné na: <https://research.un.org/en/docs/ga/voting> (7. 4. 2020).

UN Library b. *Voting data*. Dostupné na: https://digitallibrary.un.org/search?ln=en&cc=Voting+Data&p=&f=&rm=&ln=en&sf=&so=d&rg=50&c=Voting+Data&c=&of=hb&fti=0&fct__2=General+Assembly&fct__9=Vote&fti=0&fct__2=General+Assembly&fct__9=Vote (7. 4. 2020).

United nations. 2000. *Basic information about UN*. Dostupné na: (7. 4. 2020).

United Nations. 2020. *GENERAL ASSEMBLY OF THE UNITED NATIONS*. Dostupné na: <https://www.un.org/en/ga/about/background.shtml> (7. 4. 2020).

United Nations General Assembly. 1971. *Restoration of the lawful rights of the People's Republic of China in the United Nations*. Dostupné na: <https://digitallibrary.un.org/record/192054?ln=en> (7. 4. 2020).

United Nations General Assembly. 2000. *United Nations Millennium Declaration*.
United Nations General Assembly.

United Nations. 2008. *The United Nations Today*. New York: United Nations
Department of Public Information.

World Bank. 2011. *The Changing Wealth of Nations: Measuring Sustainable
Development in the New Millennium. Environment and Development*. Washington D.C.:
World Bank.

World Bank. 2020 a. *GDP per capita, PPP (current international \$)*. Dostupné na:
<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?end=2018&start=2000> (7.
4. 2020).

World Bank. 2020 b. *Oil rents (% of GDP)*. Dostupné na:
<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PETR.RT.ZS?end=2018&start=2000> (7.
4. 2020).